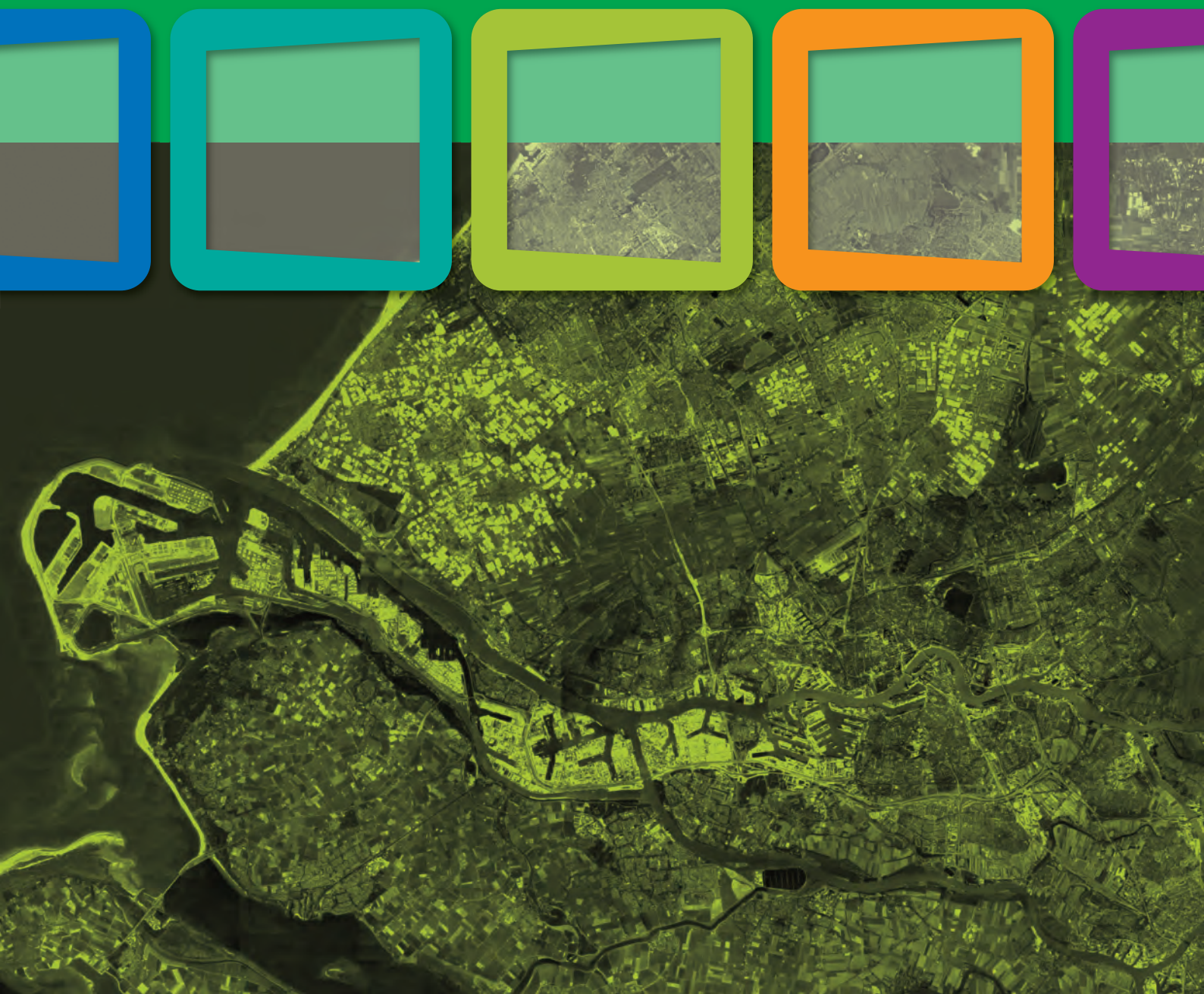

jaarverslag 2018

onderzoeksplannen 2019

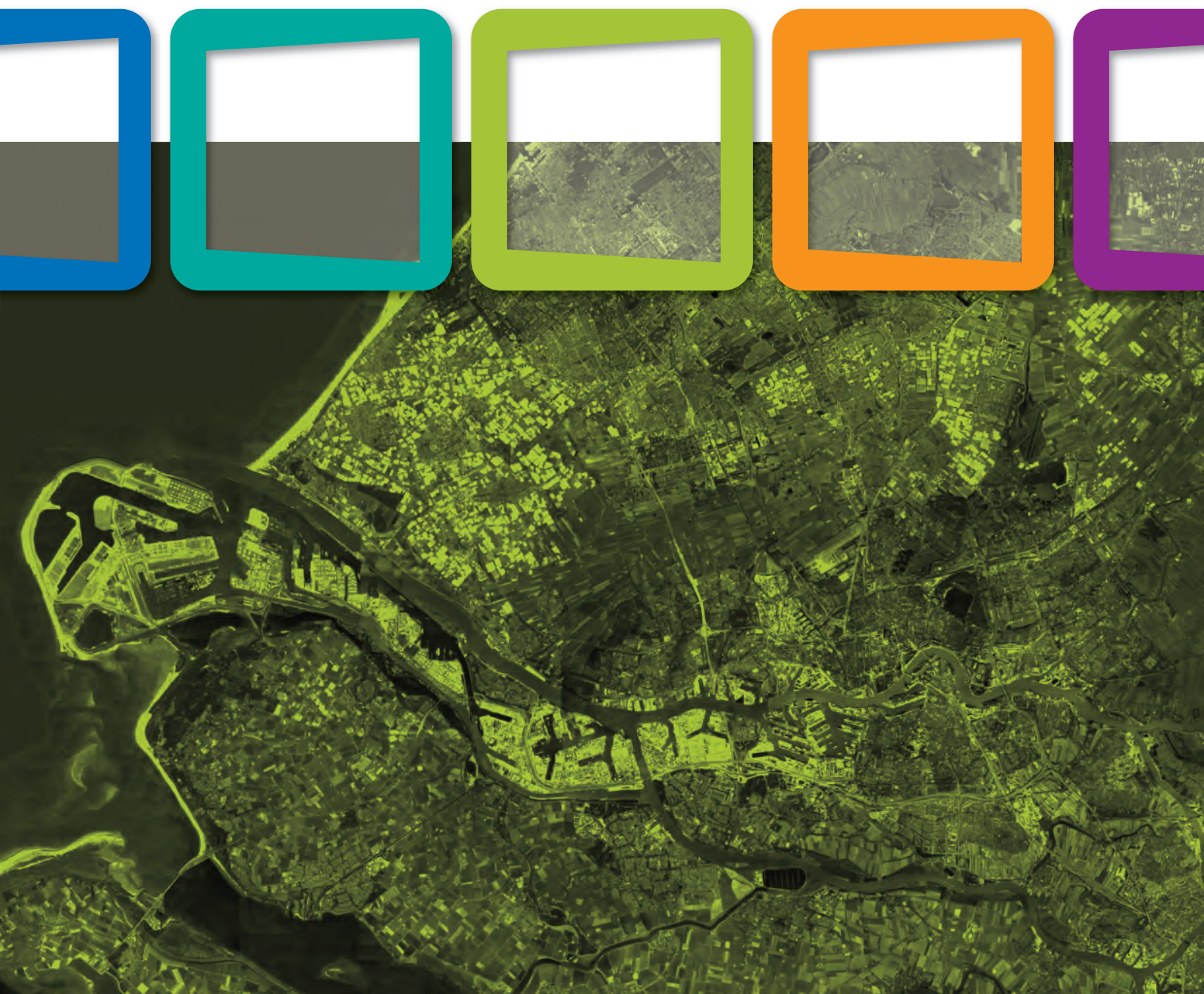
Rekenkamers Rotterdam, Barendrecht, Lansingerland,
Capelle aan den IJssel en Krimpen aan den IJssel

jaarverslag 2018

onderzoeksplannen 2019

Rekenkamers Rotterdam, Barendrecht, Lansingerland,
Capelle aan den IJssel en Krimpen aan den IJssel

voorwoord

De gemeenteraadsverkiezingen van maart 2018 hebben niet alleen de politieke verhoudingen behoorlijk gewijzigd. Ook de samenstelling van de raad is danig veranderd. Maar liefst driekwart van de raadsleden zit nieuw in de raad. Dat biedt uiteraard vele nieuwe kansen, maar is vanuit het perspectief van de rekenkamer ook een hele uitdaging. Traditiegewijs brengt de rekenkamer in het eerste raadsjaar veel rapporten uit. De rekenkamer publiceert namelijk voorafgaande aan de verkiezingen geen onderzoeken, ook al zijn deze gereed. De nieuwe raad kreeg daardoor in een relatief korte periode een drietal omvangrijke en politiek gevoelige onderzoeken op haar bord. Twee daarvan lagen op het terrein van het sociale beleid (wijkteams en daklozen) en één op het terrein van de organisatie (oneigenlijke druk).

Bij de behandeling van de rapporten viel op dat de inhoudelijke voorbereiding van de raad, ondanks de korte zittingsduur, zeer goed te noemen was. Dit bleek ook uit de lengte van de besprekingen. Anderzijds werd ook duidelijk dat het coalitieakkoord bij de coalitiepartijen nogal leidend was bij de uiteindelijke beoordeling van conclusies en aanbevelingen. Dit viel overigens voor het onderzoek naar daklozen dan wel weer gunstig uit voor de rekenkamer.

Het evenwicht tussen coalitiebelang en dualiteit is voor zover het de behandeling van rekenkamerrapporten betreft naar onze mening nog zeker niet optimaal. Dit werd ook duidelijk bij de behandeling van het verzoek van de rekenkamer om de door de raad opgelegde geheimhouding van stukken met betrekking tot het Schiekadeblok op te heffen. Ook in dit geval prevaleerde in eerste instantie het coalitiebelang boven het dualiteitsbelang, waardoor pas na zes maanden het verzoek werd gehonoreerd. Het gevolg was dat het rapport over het Schiekadeblok, met de nodige vertraging, pas begin 2019 kon worden gepubliceerd.

Paul Hofstra
Directeur Rekenkamer Rotterdam

inhoud

1	voorwoord
	1 onderzoeken Rekenkamer Rotterdam
7	1-1 inleiding
7	1-2 gepubliceerd onderzoek in 2018
	1-2-1 realisatie collegetargets 2014-2018
	1-2-2 vervolgonderzoek informatiebeveiliging
	1-2-3 niet thuis geven
	1-2-4 werken onder druk
	1-2-5 het komt niet in de buurt
	1-2-6 beoordeling collegetargets 2018-2022
13	1-3 publicaties begin 2019
	1-3-1 werk aan de winkel
	1-3-2 Voor het blok gezet
15	1-4 lopend onderzoek 2018
	1-4-1 warmtebedrijf
	1-4-2 acquisitiebeleid
	1-4-3 externe inhuur
	1-4-4 social return
	2 onderzoeken rekenkamer Barendrecht
19	2-1 inleiding
19	2-2 gepubliceerd onderzoek 2018
	2-2-1 een taak voor de boeg
	2-2-2 riolering uit beeld
	3 onderzoeken Rekenkamer Lansingerland
23	3-1 inleiding
23	3-2 gepubliceerd onderzoek 2018
	3-2-1 scheidend vermogen
24	3-3 lopend onderzoek
	3-3-1 burgerparticipatie
	4 onderzoeken Rekenkamer Capelle a/d IJssel
27	4-1 inleiding
27	4-2 gepubliceerd onderzoek 2018
	4-2-1 verbinden is vooruitzien
28	4-3 lopend onderzoek
	4-3-1 schuldhelpverlening

5 onderzoeken Rekenkamer Krimpen a/d IJssel

- 31 5-1 inleiding
- 31 5-2 lopend onderzoek
 - 5-2-1 beheersing bijstandsvolume

6 organisatie en interne projecten

- 35 6-1 viering 20-jarig jubileum Rekenkamer Rotterdam
- 36 6-2 personeel en organisatie
- 38 6-3 producten
- 39 6-4 nevenfuncties en declaraties
- 40 6-5 thought leadership
- 41 6-6 klankbordgroep
- 41 6-7 interne projecten
- 42 6-8 voortgang beleidsplan 2017-2021

7 jaarrekening Rekenkamer Rotterdam

- 47 7-1 resultatenrekening
- 47 7-2 toelichting op de resultatenrekening
- 50 7-3 balans
- 51 7-4 toelichting op de balans
- 52 7-5 verrekening 2018
 - 7-5-1 Rekenkamer Barendrecht
 - 7-5-2 Rekenkamer Lansingerland
 - 7-5-3 Rekenkamer Capelle aan den IJssel
 - 7-5-4 Rekenkamer Krimpen aan den IJssel

8 onderzoeksplannen 2019

- 57 8-1 inleiding
- 57 8-2 Rekenkamer Rotterdam – nieuwe onderzoeken 2019
- 59 8-3 Rekenkamer Barendrecht – nieuwe onderzoeken 2019
- 59 8-4 Rekenkamer Lansingerland – nieuwe onderzoeken 2019
- 59 8-5 Rekenkamer Capelle aan den IJssel – nieuwe onderzoeken 2019
- 60 8-6 Rekenkamer Krimpen aan den IJssel – nieuwe onderzoeken 2019

bijlagen

- 63 bijlage 1 publicaties
- 64 bijlage 2 financiële reserve Rotterdam

Rotterdam

1 onderzoeken Rekenkamer Rotterdam

1-1 inleiding

De Rekenkamer Rotterdam heeft in 2018 drie onderzoeken en drie brieven gepubliceerd. Daarnaast zijn begin 2019 twee onderzoeken en een brief gepubliceerd waarvan de uitvoering grotendeels in 2018 plaatsvond. In 2018 waren vier onderzoeken in uitvoering die later in 2019 verschijnen. In de volgende paragrafen zijn de onderzoeken toegelicht.

In de programmering 2018 was ook een onderzoek naar het integratiebeleid opgenomen. Op 29 juni 2018 is hiervoor een onderzoeksopzet gepubliceerd. Naar aanleiding van recente en binnenkort nog te verwachten beleidswijzigingen op gemeentelijk en rijksniveau, is besloten dat het uitvoeren van een dergelijk onderzoek minder opportuun is. De voorgenomen wijzigingen in het beleid en de uitvoering zijn dusdanig groot, dat er feitelijk sprake is van een nieuw beleid ten aanzien van integratie. De rekenkamer heeft dan ook besloten het onderzoek naar het integratiebeleid tot nader order uit te stellen.

1-2 gepubliceerd onderzoek in 2018

1-2-1 realisatie college targets 2014-2018

Op 11 januari 2018 heeft de rekenkamer, in de vorm van een onderzoeksbrief, de raad geïnformeerd over de realisatie van de targets van het collegeprogramma 2014-2018. De rekenkamer concludeerde dat het college vier van de acht targets (50%) heeft gehaald, te weten 'uitstroom naar werk', 'kansrijke gezinnen rond het centrum', 'transformatie kantooroppervlak', en 'langere verblijfsduur binnenstad'. Van de acht verantwoorde targets is één target (12,5%) niet gerealiseerd, namelijk 'minder eenzaamheid'. Verder heeft het college drie targets (37,5%) bijna gerealiseerd. Dit betreft 'veiligheidsniveau', 'schoonniveau' en 'stimuleren duurzaam vervoer'. Verder is de rekenkamer van oordeel dat er gelet op het geringe aantal targets, geen totaalbeeld wordt gegeven van de mate waarin het college al zijn strategische ambities heeft gerealiseerd.

De rekenkamer beval onder meer aan om via het overdrachtdossier een versnipperde en niet onafhankelijk gecontroleerde verantwoording over het presteren van het nieuwe college te voorkomen. Hiertoe dient het nieuwe college jaarlijks op een vast moment een integrale verantwoording af te leggen aan de raad over de realisatie van zijn ambities uit het collegeprogramma. Daarnaast dienen de te formuleren college targets een afdoende afspiegeling te vormen van de strategische ambities van het nieuwe college.

De onderzoeksbrief is, gezamenlijk met de eindverantwoording van het college over het collegeprogramma 2014-2018, behandeld in de raadsvergadering op 1 februari 2018. De raad heeft ingestemd met de aanbevelingen.

1-2-2 vervolgonderzoek informatiebeveiliging

Als vervolg op het onderzoek 'In onveilige handen' heeft de rekenkamer opnieuw de kwaliteit van de informatiebeveiliging getoetst. Uit de testen bleek dat de beveiliging van gevoelige gegevens sterk is verbeterd. Anders dan tijdens het vorige onderzoek, is het niet gelukt om toegang te krijgen tot informatiesystemen met gevoelige (persoons)gegevens. Ook kwamen de onderzoekers niet in een positie om identiteitsfraude te plegen, de fysieke veiligheid van politiek-bestuurlijke ambtsdragers aan te tasten of de openbare orde en publieke dienstverlening te verstoren. De fysieke beveiliging schoot nog wel te kort. Ondanks extra beveiligingsmedewerkers bleek het nog steeds mogelijk om zonder toestemming kantoorpanden binnen te dringen. De rapportage van het onderzoek, in de vorm van een brief, is op 5 februari 2018 aan de raad aangeboden.

Het college onderschrijft de conclusies van de rekenkamer en neemt alle aanbevelingen over. De rekenkamer zal de implementatie van de aanbevelingen de komende jaren nauwlettend blijven volgen.

Op 21 februari 2018 nam de raad alle conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer over.

1-2-3 niet thuis geven

Op 8 mei 2018 publiceerde de Rekenkamer Rotterdam het rapport 'Niet thuis geven'. Met dit onderzoek beoogde de rekenkamer te beoordelen of de gemeente adequate preventieve maatregelen heeft genomen tegen dakloosheid, een adequate toegang realiseert voor de doelgroep en erin slaagt om tijdige doorstroom en uitstroom te realiseren naar vormen van (institutioneel) wonen, zorg en begeleiding of naar definitieve woningen/woonvormen.

In het rapport concludeerde de rekenkamer dat preventie niet tot voldoende resultaat leidt. Dit komt onder meer doordat de gemeentelijke schulddienstverlening onvoldoende mensen bereikt, wijkteammedewerkers onvoldoende kennis hebben

van het ondersteunen van daklozen die (tijdelijk) bij vrienden of familie slapen en mensen die een penitentiare of GGZ-instelling verlaten, onvoldoende begeleid worden naar huisvesting. Ook concludeerde de rekenkamer dat de toegang tot de nachtopvang beperkt is, waardoor verschillende groepen die op grond van de wet (Wmo) recht hebben op (eerste) opvang, deze nu niet krijgen. Zo geldt er een wachtlijst voor dakloze jongeren (18-23), weigert de gemeente regelmatig (eerste) opvang aan daklozen (23+) van buiten Rotterdam en aan daklozen zonder GGZ-problemen en is er voor zwaar verslaafde of agressieve jongeren helemaal geen nachtopvang geregeld. Verder blijkt uit het onderzoek dat volwassen daklozen vaak lang moeten wachten voordat zij geplaatst worden in een (tijdelijke) woonvoorziening en/of GGZ-zorg. Dit komt onder meer doordat er een tekort is aan geschikte woningen voor (voormalig) daklozen. Op de slaapzalen worden zij geconfronteerd met elkaars problemen, wat kan leiden tot verergering van de eigen psychische problematiek. Circa de helft van de daklozen valt dan ook uit voordat ze kunnen doorstromen naar een eigen kamer of woning.

Om meer aanbod voor daklozen beschikbaar te maken, adviseerde de rekenkamer het college om te kijken of de vergunningscriteria uit de “Rotterdamwet” ruimhartiger kunnen worden toegepast. Verder deed de rekenkamer onder meer de aanbeveling om meer in te zetten op direct zelfstandige huisvesting van daklozen met ambulante begeleiding (Housing First) en acht de rekenkamer individuele begeleiding nodig die zorgdomein-overstijgend de cliënt bijstaat vanaf de opvangfase.

Het rapport is op 12 september 2018 behandeld in de commissie Zorg, Onderwijs, Cultuur en Sport en in de raad op 27 september 2018. De gemeenteraad heeft vrijwel alle aanbevelingen overgenomen. Voor wat betreft de “Rotterdamwet” heeft de raad het college specifiek gevraagd bij de ontwikkeling van het integraal afwegingskader van de Rotterdamwet te verkennen hoe belemmeringen voor jongeren en volwassenen in de maatschappelijke opvang die klaar zijn voor zelfstandige woonruimte, kunnen worden weggenomen.

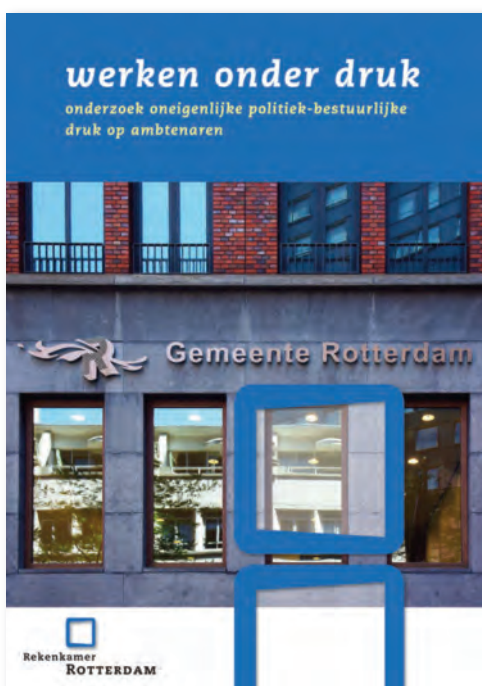
Ook de rekenkamers van Amsterdam, Den Haag en Utrecht deden onderzoek naar de opvang en ondersteuning van daklozen in hun gemeenten. Alhoewel sprake is van onderlinge verschillen tussen de steden constateerden de G4-rekenkamers op hoofdlijnen overeenkomsten. Dit heeft op 24 mei 2018 geleid tot de publicatie van een brief waarin de staatssecretaris voor VWS (de heer Blokhuis), de vaste Tweede Kamercommissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de gemeenteraden van de vier grote steden werden geïnformeerd over de gezamenlijke bevindingen. Als reactie op de G4-rekenkamerrapporten stelde Federatie Opvang met de leden in de G4 op 24 mei 2018 het Manifest ‘Een thuis voor iedereen!’ op. Tevens heeft een delegatie van de G4-rekenkamers een gesprek gevoerd met de staatssecretaris van VWS over beschermd wonen/maatschappelijke opvang.

1-2-4 werken onder druk

Op 5 juli 2018 publiceerde de rekenkamer het rapport ‘Werken onder druk’. Met dit onderzoek is de rekenkamer nagegaan in hoeverre ambtenaren oneigenlijke druk ervaren door bestuurders en of zij belemmeringen ondervinden bij het melden van

hun ervaringen. Van oneigenlijke druk is sprake als ambtenaren door bestuurders worden gevraagd niet-integere handelingen te verrichten of als er sprake is van grensoverschrijdend gedrag of ongewenste omgangsvormen. De rekenkamer hield onder meer een enquête onder Rotterdamse ambtenaren.

Uit het onderzoek blijkt dat oneigenlijke druk voorkomt, maar niet wijdverbreid is. Tenminste 7% van de Rotterdamse ambtenaren heeft in de periode 2010-2017 een misstand ervaren waarbij een bestuurder oneigenlijke druk uitoefende. Het gaat bijvoorbeeld om oneigenlijke druk om regels te overtreden, informatie achter te houden of een voorkeursbehandeling te geven. Bestuurders van voormalige deelgemeenten of leden van gebiedscommissies zijn relatief vaak betrokken. In ruim de helft van de gevallen werd de druk via de ambtelijke leiding uitgevoerd. Ook komt het voor dat, vermoedelijk zonder medeweten van een bestuurder, de druk op initiatief van ambtelijk leidinggevend is uitgeoefend.

Ook de organisatiecultuur is van invloed op het ontstaan en ervaren van misstanden. Ambtenaren zijn kritisch over verschillende aspecten van de organisatiecultuur. De mate waarin niet integer gedrag wordt ontdekt (transparantie), de mate waarin over integriteit gesproken kan worden (bespreekbaarheid) en de mate waarin niet-integer gedrag wordt gestraft (handhaafbaarheid) krijgen een relatief lage beoordeling. Er heerst te weinig een cultuur waarin het geven van tegenspraak door de ambtelijke leiding wordt gewaardeerd.

De rekenkamer heeft onder andere aanbevolen een organisatiebreed cultuurprogramma op te stellen gericht op het creëren een open ambtelijke cultuur. Daarin moet aandacht zijn voor de bespreekbaarheid van integriteitsdilemma's. Bovendien dient gestimuleerd te worden dat de (ambtelijke) leiding meer open gaat staan voor kritische tegengeluiden van (lagere) ambtenaren. Ook doet de rekenkamer de aanbevelingen om het eenvoudiger te maken buiten de organisatie een melding te doen en om in trainingen meer aandacht te besteden aan dilemma's bij oneigenlijke bestuurlijke druk. Het college heeft de conclusies van de rekenkamer gedeeltelijk onderschreven en drie van de zeven aanbevelingen overgenomen.

Het rapport is eerst behandeld in de commissievergadering van 20 september 2018 en vervolgens in de raadsvergadering van 18 oktober 2018. De raad heeft via een amendement drie van de zeven aanbevelingen overgenomen. De aanbevelingen gericht op het werken aan een open cultuur en minder accent op instrumentele sturing zijn niet overgenomen. Dit zelfde geldt voor de aanbeveling om de mogelijkheid om melding te doen buiten de organisatie te versterken. Er is wel een motie aangenomen waarin meer aandacht wordt gevraagd voor oneigenlijke politiek-bestuurlijke druk in protocollen en procedures voor integriteit.

1-2-5 het komt niet in de buurt

De rekenkamer heeft onderzocht in hoeverre de gemeente met de doorontwikkeling van de wijkteams bestaande knelpunten in het functioneren van de wijkteams adequaat aanpakt. Het onderzoeksrapport 'Het komt niet in de buurt', over de gemeentelijke aanpak van knelpunten in het functioneren van de wijkteams, is gepubliceerd op 30 juni 2018.

Uit het onderzoek blijkt dat de gemeente onvoldoende kan waarborgen dat Rotterdammers die hulp nodig hebben van het wijkteam deze hulp op tijd krijgen. Hun problemen zijn vaak al ernstig opgelopen als ze bij een wijkteam worden aangemeld. Bovendien concludeert de rekenkamer dat cliënten na aanmelding bij het wijkteam vaak nog eens lang wachten voor ze hulp krijgen. Er zijn namelijk wachtlijsten. Verder concludeert de rekenkamer dat wijkteammedewerkers te veel tijd kwijt zijn aan registratie en administratie en bovendien van de gemeente regels moeten volgen die niet aansluiten bij de praktijk. Ook concludeert de rekenkamer dat het de gemeente niet gelukt is om met de inzet van wijkteams de vraag naar specialistische jeugdhulp en Wmo-voorzieningen te verminderen.

De rekenkamer beveelt de gemeente onder meer aan om het aantal regels en verplichte procedures te verminderen en wijkteam-medewerkers meer handelingsruimte te geven om cliënten zo goed

mogelijk te ondersteunen. Ook beveelt de rekenkamer de gemeente aan om signalen vanuit de uitvoering beter te onderkennen en op te pakken, om meer tijd te investeren in het onderling delen van kennis en ervaringen door de wijkteams, om op korte termijn de personele formatie van de wijkteams in ieder geval tijdelijk uit te breiden zodat de wachtlijsten verdwijnen en om de huisvesting van de wijkteams te verbeteren.

Het college van B en W heeft in zijn reactie op het rapport aangegeven niet alle aanbevelingen van de rekenkamer over te nemen. De aanbeveling van de rekenkamer om de handelingsruimte van medewerkers te vergroten door het aantal regels, richtlijnen en targets voor de wijkteams te verminderen neemt het college bijvoorbeeld niet over. Ook neemt het college de aanbeveling niet over om te bewerkstelligen dat wijkteammedewerkers minder tijd aan administratieve taken hoeven te besteden.

Op 10 oktober 2018 is het rapport besproken in de raadscommissie Zorg, Onderwijs, Cultuur en Sport. Het rapport is vervolgens op 29 november 2018 behandeld in de gemeenteraad. Van de elf aanbevelingen van de rekenkamer heeft de raad er acht ongewijzigd overgenomen en drie geamendeerd. Die amendementen hebben onder meer tot gevolg dat de raad de aanbeveling om het aantal regels en verplichte procedures voor wijkteammedewerkers te verminderen niet overneemt, maar wijkteammedewerkers wel de ruimte krijgen om er, in niet nader omschreven situaties, van af te wijken. Daarnaast wil de raad eerst een onderzoek naar de werk- en registratielast van de wijkteams, voordat wordt besloten over uitbreiding van de personele formatie van de wijkteams. Verder heeft de raad bij de behandeling van het rekenkamerrapport zes moties aangenomen, waaronder een motie waarin het college wordt verzocht om in 2019 een vervolgonderzoek uit te voeren naar het functioneren van de wijkteams, een motie waarin het college wordt verzocht om in schrapsessies met professionals en cliënten te inventariseren welk registraties als zinloos worden gezien en een motie waarin het college wordt verzocht de vroegsignalering te verbeteren om daarmee zoveel mogelijk te voorkomen dat meldingen pas bij het wijkteam terecht komen als de problemen van cliënten al ernstig zijn opgelopen.

1-2-6 beoordeling collegetargets 2018-2022

Op 26 juni 2018 heeft de nieuwe coalitie haar programma gepresenteerd voor de raadsperiode 2018-2022, waarna op 6 december 2018 het college de veertien definitieve collegetargets heeft gepubliceerd. Collegetargets zijn kwantitatieve doelstellingen op uiteenlopende beleidsterreinen, zoals luchtkwaliteit, schuldhulpverlening en veiligheid.

Net zoals bij eerdere collegetargets heeft de rekenkamer ook deze targets beoordeeld. Gelijktijdig met de publicatie van de collegetargets heeft de rekenkamer deze beoordeling in een brief aan de gemeenteraad beschreven en toegelicht. De rekenkamer is nagegaan of de targets specifiek, meetbaar, tijdgebonden en controleerbaar zijn, en of er een eventuele nulmeting (de actuele stand van zaken) beschikbaar is. Zo ja? Dan is desbetreffende target 'rekenkamerproof'.

De rekenkamer beoordeelde dat tien van de veertien collegetargets rekenkamerproof zijn. Targets waarvoor dit niet geldt, schieten tekort op het gebied van de controleerbaarheid (twee targets; doordat de registratiesystemen nog niet in werking zijn), op de

beschikbaarheid van een nulmeting (twee targets), of op de tijdgebondenheid (doordat er geen tussentijdse meting is; één target). De rekenkamer beval het college aan om zich jaarlijks in één keer te verantwoorden over de resultaten die tot dan toe op de targets zijn behaald. Het college heeft deze aanbeveling overgenomen.

De rekenkamer zal de ontwikkelingen rondom de targets, bijvoorbeeld als het gaat om de ontwikkeling van registratiesystemen en om de behaalde (tussentijdse) resultaten, deze collegeperiode blijven volgen en hierover rapporteren aan de gemeenteraad.

1-3 publicaties begin 2019

1-3-1 werk aan de winkel

Op 14 januari 2019 publiceerde de rekenkamer het rapport 'Werk aan de winkel'. Onderzocht is in hoeverre de gemeente een jeugdwerkloosheidsbeleid uitvoert dat aansluit bij de wensen en behoeften van de doelgroep, en in hoeverre dit resulteert in een duurzame uitstroom van jongeren naar werk.

De belangrijkste conclusie was dat het beleid slechts circa 10% van de werkloze Rotterdamse jongeren naar werk of school helpt, hetgeen slechts een bescheiden bijdrage aan het terugdringen van jeugdwerkloosheid betekent. Oorzaak hiervan is onder andere dat het Jongerenloket een relatief klein bereik heeft, en dat veel jongeren die er wel naar toegaan, uitvallen in de verplichte vierweekse 'zoekperiode' voorafgaand aan de bijstandsaanvraag. Het overgrote deel van door de rekenkamer gesproken werkloze jongeren was wel positief over de re-integratietrajecten die zij via de gemeente volgen.

Het college deelde vier van de zes conclusies geheel, een conclusie gedeeltelijk, en een conclusie niet. Zij is het namelijk niet met de rekenkamer eens dat de impact van het jeugdwerkloosheidsbeleid slechts bescheiden is geweest. Het college omarmde ook zeven van de acht aanbevelingen, waaronder de aanbeveling om uitval in de zoekperiode terug te dringen, en de aanbeveling om ook niet-uitkeringsgerechtigde werkloze jongeren structurele begeleiding te bieden. De aanbeveling om de bekendheid en het imago van het Jongerenloket te verbeteren, werd slechts gedeeld waar het de bekendheid betrof. Het college achtte het niet haalbaar om in te zetten op verbetering van het imago.

Naar aanleiding van de commissiebehandeling heeft de rekenkamer de raad per brief een cijfermatige onderbouwing van de conclusie over de bescheiden impact toegezonden. De raad heeft echter besloten deze conclusie niet te onderschrijven. In de raadsbehandeling van het rapport hebben fracties in totaal tien moties ingediend, waarvan de raad er drie aannam. De moties verzoeken het college om te proberen jongeren met complexe multiproblematiek beter te bereiken en beter te diagnostiseren, om jongeren inzicht te geven in het dossier dat het Jongerenloket over hen bijhoudt en om een betere communicatie-strategie voor het loket te ontwikkelen (met daarin aandacht voor social media).

1-3-2 voor het blok gezet

Op 25 januari 2019 publiceerde de rekenkamer het onderzoek 'Voor het blok gezet'. Dit onderzoek is gestart naar aanleiding van de motie 'onderzoek Rekenkamer naar Erfpachtmaatregel Schiekadeblok', waarin de raad de rekenkamer verzocht de gang van zaken rondom de erfpachtmaatregel Schiekadeblok te onderzoeken.

Uit het onderzoek bleek onder meer dat voorafgaand aan het afsluiten van de erfpachtmaatregel in juli 2009, ambtenaren en geraadpleegde experts het gemeentelijk onderhandelsteam meermaals waarschuwden voor hoge risico's, maar dat hun negatieve adviezen in de wind werden geslagen. Dit gebeurde in een gemeentelijke cultuur waarin weinig tot geen tegenspraak werd geduld. Betrokken topambtenaren voerden zelf de onderhandelingen met LSI (en de bank). Hierdoor werden bestaande projectstructuren 'overruled', vielen escalatiemogelijkheden weg en konden 'checks & balances' niet naar behoren functioneren. In de onderhandelingen met LSI had de gemeente vaak een kennisachterstand ten opzichte van LSI, voerde het een gebrekkige regie en was de dossiervorming en capaciteit ontoereikend.

Uiteindelijk is een onverantwoord besluit genomen, met grote gevolgen. In 2015 heeft de gemeente met LSI en de betrokken financier een minnelijke schikking getroffen, wat de gemeente +/- €40 mln. kostte, terwijl er nog niets in het gebied is ontwikkeld en LSI nog steeds een positie in het gebied heeft.

Er zijn geen aanwijzingen dat de betrokken topambtenaren toentertijd het college volledig over de risico's hebben geïnformeerd. Wel stelt de rekenkamer vast dat opeenvolgende colleges de raad meermaals onjuist en onvolledig hebben geïnformeerd over de risico's van de erfpachtmaatregel.

Het college deelt de conclusies in het rapport niet. Wel neemt het alle zes aanbevelingen over, ook al zijn de aanbevelingen daarop gebaseerd.

Het onderzoek is met een vertraging van ruim een half jaar gepubliceerd, vanwege een verzoek van de rekenkamer van 26 juni 2018 aan het presidium om van een aantal stukken geheimhouding af te halen. Nadat de raad daartoe in januari 2019 overging, kon de rekenkamer uiteindelijk publiceren.

Vlak na publicatie deelde de toenmalig wethouder Organisatie, Financiën en Majeure Projecten een document met de pers, wat tot zijn aftreden leidde. Naar aanleiding van deze affaire heeft de raad drie keer een spoeddebat gehouden. De eerste inhoudelijke beraadslaging over het rapport betrof een technische vraag- en antwoordsessie met de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte op 6 maart 2019. Op 13 maart 2019 volgde in deze commissie de inhoudelijke politiek-bestuurlijke behandeling met het college waarna een extra commissievergadering werd ingelast op 27 maart 2019. Op het moment van schrijven van het jaarverslag is gepland dat het raadsdebat medio april 2019 plaatsvindt.

1-4 lopend onderzoek 2018

1-4-1 warmtebedrijf

In het onderzoeksplan 2018 is aangegeven dat de rekenkamer een onderzoek zal starten naar het Warmtebedrijf Rotterdam (WBR). De onderzoeksopzet is op 19 juli 2018 verstuurd naar de gemeenteraad. Met het onderzoek beoogt de rekenkamer na te gaan of de gemeente op adequate wijze invulling geeft aan de governance van haar deelneming in het Warmtebedrijf. In het bijzonder gaat het over de vraag of de risico's omtrent de financiële en maatschappelijke doelstellingen voldoende worden beheerst en of de raad voldoende wordt geïnformeerd over deze risico's. In lijn met deze doelstelling ligt de nadruk op de opzet en de werking van het proces van besluitvorming na vaststelling van het herstelplan van WBR.

De scope van het onderzoek is tussentijds gewijzigd. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd op 20 december 2018. Deze scopeverbreding bestaat uit een inhoudelijke beoordeling van de business case voor de vervolgstap in het herstelplan voor WBR. De uitkomst van deze beoordeling is gepubliceerd in een brief aan de gemeenteraad van 5 februari 2019.

De rekenkamer concludeerde in deze brief dat de businesscase niet voldeed niet aan de normen uit het beleidskader verbonden partijen. Zo zijn de risico's van de vervolgstap niet juist en volledig weergegeven, in het bijzonder het risico op vertraging van de aanleg van de warmteleiding naar Leiden. De rekenkamer heeft daarom de aanbeveling gedaan om de definitieve besluitvorming over de vervolgstap te baseren op een deugdelijke risicoanalyse en een onafhankelijke financiële en juridische beoordeling. Tevens heeft de rekenkamer de aanbeveling gedaan om in overleg te treden met NUON over uitstel van de levering van havenwarmte in Leiden, tegen voorwaarden die redelijk en billijk zijn. In een reactie op de beoordeling van de rekenkamer stelt het college dat het beleidskader vanwege de bijzondere situatie slechts beperkt van toepassing is op de vervolgstap. Volgens het college zijn alle relevante risico's zo adequaat mogelijk in beeld gebracht en is ook reeds een externe financiële en juridische beoordeling uitgevoerd. Volgens het college zal het Warmtebedrijf de gesprekken met NUON continueren en intensiveren. Waar mogelijk zal het college WBR hierin bijstaan.

De wijze waarop het college zowel het publieke belang als de publieke waarde van deelneming in het Warmtebedrijf de afgelopen jaren heeft geborgd en de informatievoorziening daarover aan de gemeenteraad (de originele scope van het onderzoek) zullen aan de orde komen in een tweede rapportage van de rekenkamer over WBR. Deze rapportage zal medio 2019 worden gepubliceerd.

1-4-2 acquisitiebeleid

Voor Nederlandse steden zijn de aanwezige bedrijven van groot belang voor de werkgelegenheid. De werkgelegenheid ontwikkelt zich onder andere door vestiging van bedrijven uit andere landen of regio's. Via promotie- en acquisitieactiviteiten proberen overheden bedrijven te verleiden zich in hun gemeente of regio te vestigen. Ook Rotterdam besteedt aandacht aan acquisitie. Verschillende organisaties zijn betrokken bij de uitvoering van de acquisitietaken.

De rekenkamer is in 2018 gestart met een onderzoek naar het acquisitiebeleid. De rekenkamer beoogt met dit onderzoek inzicht te krijgen in kwaliteit van de

uitvoering van het acquisitiebeleid en de mate waarin het bijdraagt aan het bereiken van gestelde doelen. In het onderzoek kijkt de rekenkamer ook of er knelpunten zijn in het vestigingsklimaat die invloed hebben op de keuze van bedrijven zich in Rotterdam te vestigen. Op 19 juli 2018 is de onderzoeksopzet gepubliceerd. Het onderzoek is in het voorjaar van 2019 gereed.

1-4-3 externe inhuur

De gemeente Rotterdam maakt voor de uitvoering van haar taken niet alleen gebruik van eigen vast personeel, maar huurt ook tijdelijk extern personeel in. In 2016 en in 2017 is circa €60 mln. meer uitgegeven aan externe inhuur dan begroot. Deze forse overschrijdingen van de begrote kosten en de vragen hierover in de gemeenteraad waren aanleiding voor de rekenkamer onderzoek te doen naar externe inhuur. Het onderzoek beoogt te beoordelen in hoeverre de gemeente de inhuur van externen adequaat uitvoert en of de verantwoording hierover aan de gemeenteraad toereikend is. In het onderzoek wordt onder meer gekeken naar de omvang en achtergronden van de externe inhuur, het inhuurproces en de monitoring en verantwoording. De onderzoeksopzet is 25 september 2018 gepubliceerd. Naar verwachting is het onderzoek in het voorjaar van 2019 afgerond.

1-4-4 social return

De gemeente Rotterdam stelt bij inkoop 'social return' als voorwaarde aan opdrachtnemers. Dit betekent dat een opdrachtnemer de eis opgelegd krijgt om een deel van de aanneemsom te gebruiken voor de inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (via bijvoorbeeld een arbeidsplaats of een stage). In het onderzoek beoogt de rekenkamer inzicht te krijgen in de resultaten van social return en wil zij de mate waarin en de wijze waarop de gemeente social return toepast, beoordelen. De onderzoeksopzet is gepubliceerd op 17 december 2018. Het onderzoek bevindt zich in de uitvoerende fase. Naar verwachting wordt het onderzoek in het najaar van 2019 gepubliceerd.

Barendrecht

een taak voor de boeg

onderzoek naar aanpak knelpunten
functioneren wijkteams

2 onderzoeken rekenkamer Barendrecht

2-1 inleiding

De Rekenkamer Barendrecht heeft in 2018 twee onderzoeken gepubliceerd. In de volgende paragraaf zijn beide onderzoeken toegelicht.

In de programmering 2018 was ook een onderzoek naar de stichting Kijk op Welzijn opgenomen. De rekenkamer is hiermee in het najaar van 2018 gestart, maar heeft uiteindelijk besloten het onderzoek niet uit te voeren. Het bleek de rekenkamer dat de gemeente al in februari 2018 een evaluatieonderzoek naar de stichting liet uitvoeren, met dezelfde insteek als de rekenkamer beoogde. De rekenkamer zag daarom geen toegevoegde waarde meer in een eigen onderzoek.

2-2 gepubliceerd onderzoek 2018

2-2-1 een taak voor de boeg

De rekenkamer heeft een onderzoek uitgevoerd naar de wijkteams in Barendrecht. Sinds de invoering van de drie decentralisaties in het sociaal domein op 1 januari 2015, functioneren in Barendrecht vier wijkteams. Evenals in het overgrote deel van de Nederlandse gemeenten, functioneren deze teams ook in Barendrecht nog niet probleemloos. De rekenkamer heeft onderzocht welke knelpunten er zijn in het functioneren van de Barendrechtse wijkteams en of het college die knelpunten adequaat aanpakt. Het onderzoeksrapport 'Een taak voor de boeg', over de gemeentelijke aanpak van knelpunten in het functioneren van de wijkteams, is gepubliceerd op 10 januari 2018.

Uit het onderzoek blijkt dat de wijkteams wachtlijsten hebben. Daardoor kan de gemeente niet waarborgen dat inwoners tijdig ondersteuning krijgen. De wachtlijsten worden onder meer veroorzaakt doordat wijkteammedewerkers te veel tijd kwijt zijn aan administratieve taken en doordat zij er nauwelijks in slagen om de ondersteuning af te sluiten en over te dragen aan anderen. Familie, vrienden of organisaties in de wijk, zoals welzijnsorganisaties, jongerenwerk en kerken zouden na enige tijd de ondersteuning moeten overnemen, maar dat lukt bijna nooit. De rekenkamer concludeert in het rapport dat de gemeente hiervan te hoge verwachtingen heeft. Ook kunnen wijkteams inwoners vaak niet meteen doorverwijzen naar specialistische zorginstellingen. Die instellingen hebben namelijk vaak ook wachtlijsten. Dit geldt met name voor specialistische jeugdhulp. Uit het onderzoek blijkt verder dat er sprake is van een kloof tussen beleid en uitvoering. Dit heeft onder meer tot gevolg dat de gemeente knelpunten, die veelal al sinds 2015 bestaan, niet onderkent of niet adequaat aanpakt.

Volgens de rekenkamer moet de gemeente signalen uit de praktijk van wijkteammedewerkers eerder en beter oppakken. De rekenkamer beveelt de gemeente verder aan om te bezien of de verwachtingen van zelfredzaamheid en het eigen sociaal

netwerk van cliënten wel realistisch zijn. De rekenkamer beveelt verder aan om in ieder geval tijdelijk extra wijkteammedewerkers aan te trekken om de wachtlijsten weg te werken. Het college van B en W heeft in zijn reactie op het rapport aangegeven niet alle aanbevelingen van de rekenkamer over te nemen. Zo wil het college nog geen extra medewerkers aantrekken om de wachtlijsten weg te werken.

Op 13 februari 2018 is het rapport besproken in de raadscommissie Samenleving. Het rapport is op 6 maart 2018 behandeld in de gemeenteraad. De raad heeft daarbij alle aanbevelingen van de rekenkamer overgenomen. In september 2018 heeft het college een verbeterplan gepresenteerd ter uitvoering van de aanbevelingen. Op 16 oktober 2018 heeft de raad dit verbeterplan unaniem aangenomen.

2-2-2 riolering uit beeld

Op 18 oktober 2018 is het rapport 'Riolering uit beeld' gepubliceerd. Het onderzoek had tot doel te beoordelen of het beheer en onderhoud van de riolering doelmatig is en of de gemeenteraad voldoende in staat wordt gesteld haar kaderstellende en

controlerende rol te vervullen ten aanzien van een toekomstbestendig rioolstelsel.

De rekenkamer concludeerde dat de raad zijn kaderstellende en controlerende rol onvoldoende invult en weinig betrokkenheid toont bij de uitvoering van het rioleringsbeleid. Tegelijkertijd is de informatievoorziening richting de raad gebrekkig. Het college informeert de raad nauwelijks actief over de voortgang en uitvoering van het rioleringsbeleid en biedt de raad onvoldoende beleidsopties met inhoudelijke uitwerkingen.

De rekenkamer beveelt onder meer aan om de raad in de toekomst actief te informeren over de mogelijke beleidskeuzes ten aanzien van het rioleringsbeleid, het risicogestuurd rioolbeheer en klimaatadaptatie. In zijn reactie onderschrijft het college alle conclusies en neemt alle aanbevelingen over. Het rapport is op 5 december 2018 behandeld in de commissie Ruimte. Vervolgens is het rapport als hamerstuk afgedaan in de raadsvergadering van 18 december 2018.

scheidend vermogen

onderzoek naar afvalstoffenheffingen en afvalbeleid

3 onderzoeken Rekenkamer Lansingerland

3-1 inleiding

De Rekenkamer Lansingerland heeft in 2018 één onderzoek gepubliceerd. Daarnaast is er een onderzoek in uitvoering dat in 2019 verschijnt. In de volgende paragrafen worden beide onderzoeken toegelicht.

3-2 gepubliceerd onderzoek 2018

3-2-1 scheidend vermogen

Op 21 juni 2018 is het rapport 'Scheidend vermogen' gepubliceerd. Met dit onderzoek beoogde de rekenkamer na te gaan of de opbouw en samenstelling van de afvalstoffenheffing rechtmatig is, of het afvalbeleid effectief is en hoe in de toekomst meer hergebruik kan worden gerealiseerd. In het rapport concludeerde de rekenkamer dat, ondanks de inzet van de gemeente om het scheiden van afval te verbeteren, Lansingerland nog achterloopt op vergelijkbare gemeenten. Verder concludeerde de rekenkamer dat extra maatregelen nodig zijn om op termijn de landelijke doelstelling te benaderen. De afvalbeheerkosten zijn wel fors verlaagd, maar dit voordeel is niet volledig teruggegeven aan de burger maar gestort in een reserve. Burgers betalen dus nog steeds te veel afvalstoffenheffing. De rekenkamer deed onder meer de aanbeveling om de reserve op te heffen en het restant terug te betalen aan de burger.

Het rapport is gepresenteerd in de beeldvormende vergadering van 28 juni 2018 en besproken in commissie Ruimte van 11 september 2018 en de raadsvergadering van 27 september 2018. De raad heeft daarbij alle aanbevelingen overgenomen, met uitzondering van de aanbeveling om extra maatregelen te nemen om de landelijke doelstelling voor afvalscheiding te bereiken. Deze aanbeveling wordt meegenomen door de gemeenteraad bij het opstellen van het nieuwe afvalbeleid.

3-3 lopend onderzoek

3-3-1 burgerparticipatie

Najaar 2018 is de rekenkamer een onderzoek gestart naar burgerparticipatie in de gemeente Lansingerland. De opzet voor dit onderzoek werd op 13 november 2018 gepubliceerd. Doel van het onderzoek is in beeld te brengen op welke wijze de gemeente burgerparticipatie inzet en in hoeverre deze inzet effectief is. Hiervoor kijkt de rekenkamer onder meer naar vijf praktijkcasussen. Bij deze casussen varieert het 'niveau' van participatie. In sommige casussen beslist de gemeente en worden de inwoners van de gemeente 'slechts' geconsulteerd, in andere casussen is er sprake van bewonersinitiatief waarbij de gemeente alleen ondersteunt. Het onderzoek wordt naar verwachting begin mei gepubliceerd.

Capelle aan den IJssel

verbinden is vooruitzien

onderzoek naar bestuurlijke relaties met verbonden stichtingen

4 onderzoeken Rekenkamer Capelle a/d IJssel

4-1 inleiding

De Rekenkamer Capelle aan den IJssel heeft in 2018 één onderzoek gepubliceerd. Er is verder een onderzoek in uitvoering dat in 2019 zal verschijnen. De onderzoeken zijn in volgende paragrafen nader toegelicht.

4-2 gepubliceerd onderzoek 2018

4-2-1 verbinden is vooruitzien

De rekenkamer heeft op 4 december 2018 het rapport 'Verbinden is vooruitzien' gepubliceerd. Onderwerp van onderzoek was de wijze waarop de gemeente bestuurlijke relaties met verbonden stichtingen heeft ingericht en ingevuld. In het onderzoek zijn de bestuurlijke relaties met drie van deze stichtingen nader bekeken en beoordeeld op vorm en invulling: stichting CapelleWerkt, stichting Welzijn Capelle en stichting BLICK.

Uit het onderzoek van de rekenkamer blijkt dat in het vigerend beleid geen richtlijnen zijn opgenomen over toezicht op verbonden stichtingen. Het voorstel voor een nieuwe nota verbonden partijen bevat deze richtlijnen wel, maar deze zijn volgens de rekenkamer niet voldoende. Dit heeft ertoe geleid dat bij oprichting van de stichtingen onvoldoende afspraken over bestuurlijk toezicht en mogelijkheden tot ingrijpen zijn vastgelegd. In de praktijk heeft dit vooral geleid tot problemen in het gemeentelijk toezicht op stichting BLICK.

De rekenkamer heeft onder meer aanbevolen om in de nieuwe nota verbonden partijen richtlijnen op te nemen over het waarborgen van functiescheiding bij verbonden stichtingen, zowel tussen gemeente en stichting als binnen de gemeente. Ook mogelijkheden om in te grijpen bij disfunctioneren en het periodiek evalueren van de bestuurlijke relaties moeten volgens de rekenkamer vastgelegd worden in de nieuwe beleidsnota. Deze waarborgen moeten ook worden doorgevoerd in de statuten van de stichtingen.

Omdat het toezicht op het onderwijs (in dit geval stichting BLICK) wettelijk is voorbehouden aan de gemeenteraad, bevat het rapport een afzonderlijke aanbeveling aan de raad om samen met de gemeenteraad van Krimpen aan den IJssel te overleggen met de raad van toezicht van stichting BLICK over de aanpassing van toezichtsbevoegdheden.

Het rapport is behandeld in de gecombineerde raadscommissie Bestuur, Veiligheid en Middelen/Samenleving en Economie op 10 december 2018 en in de raadsvergadering van 17 december 2018. Alle aanbevelingen van de rekenkamer zijn overgenomen.

4-3 lopend onderzoek

4-3-1 schuldhulpverlening

In 2018 is de rekenkamer een onderzoek gestart naar schuldhulpverlening in Capelle aan den IJssel. Op 8 november 2018 heeft de rekenkamer de onderzoeksopzet openbaar gemaakt. In dit onderzoek beoogt de rekenkamer de effectiviteit van het beleid voor schuldhulpverlening te beoordelen. In het onderzoek wordt onder andere aandacht besteed aan de mate waarin de gemeente erin slaagt met het schuldhulpverleningsbeleid inwoners met schuldproblemen te bereiken en in hoeverre het beleid bijdraagt aan het verminderen van schuldproblemen van inwoners. Het onderzoek baseert zich onder meer op in-, door- en uitstroomcijfers, cliëntervaringen en een mystery guest-onderzoek. Naar verwachting wordt het onderzoek voor de zomer van 2019 gepubliceerd.

Krimpen aan den IJssel

5 onderzoeken Rekenkamer Krimpen a/d IJssel

5-1 inleiding

In 2018 is de Rekenkamer Krimpen aan den IJssel formeel van start gegaan. Het eerste onderzoek richt zich op de beheersing van het bijstandsvolume en verschijnt in de loop van 2019.

5-2 lopend onderzoek

5-2-1 beheersing bijstandsvolume

In september 2018 is de rekenkamer gestart met een onderzoek naar het aantal mensen dat gebruikmaakt van een bijstandsuitkering, het zogenaamde 'bijstandsvolume'. De rekenkamer onderzoekt wat de gemeente doet om dit bijstandsvolume te verkleinen, zowel aan de kant van de instroom (welke maatregelen worden er getroffen om te voorkomen dat mensen in de bijstand geraken?) als aan de kant van de uitstroom (welke maatregelen worden er getroffen om te bevorderen dat mensen uitstromen, bij voorkeur omdat ze een betaalde baan vinden?). Ook wordt beoordeeld wat het effect is van deze maatregelen. Het onderzoek bevindt zich in de rapportagefase en zal naar verwachting in mei 2019 worden gepubliceerd.

**Rekenkamers Rotterdam, Barendrecht,
Lansingerland, Capelle aan den IJssel en
Krimpen aan den IJssel**

6 organisatie en interne projecten

6-1 viering 20-jarig jubileum Rekenkamer Rotterdam

In 2018 bestond de rekenkamer 20 jaar. Daarmee is de Rekenkamer Rotterdam één van de oudste rekenkamers in Nederland. Gedurende het jaar is op verschillende momenten stilgestaan bij het jubileum. In april heeft de rekenkamer het Eurorai-congres georganiseerd en in november heeft een jubileumseminar plaatsgevonden. Ook is een bijeenkomst gehouden voor oud-medewerkers van de rekenkamer.

Eurorai-congres

De Eurorai is de Europese vereniging van lokale en regionale rekenkamers. Ter ere van het 20-jarig bestaan heeft de rekenkamer de organisatie van het Eurorai-congres in het voorjaar van 2018 op zich genomen. Het congres in Rotterdam vond plaats van 18 tot en met 20 april 2018 en had als thema cyber- en informatiebeveiliging. Tijdens het congres kwamen 135 medewerkers van Europese rekenkamers uit veertien landen samen om ervaringen uit te wisselen. De Rekenkamer Rotterdam gaf tijdens het congres een presentatie over het in 2017 uitgevoerde onderzoek naar ICT-beveiliging.

jubileumseminar

Op 1 november 2018 vond het seminar 'Publieke waarde in de knel, op zoek naar het juiste spoor' plaats ter ere van het 20-jarige jubileum. Tijdens het symposium presenteerde de rekenkamer op hoofdlijnen een aantal hardnekkige problemen ('rode draden'), die de rekenkamer in haar onderzoeken de afgelopen jaren is tegengekomen in het beleid en bestuur van de gemeente Rotterdam. Sprekers uit de wetenschap en het openbaar bestuur reflecteerden op de rode draden van de rekenkamer en zetten daar een ander perspectief tegenover, vanuit de bestuurskundige benadering 'public value'. Vanuit verschillende invalshoeken gingen de sprekers in op mogelijkheden om publieke waarde te creëren en zo de effectiviteit van beleid te vergroten.

bijeenkomst oud-medewerkers rekenkamer

Tot slot is op 6 december 2018 een bijeenkomst georganiseerd voor oud-medewerkers. Tijdens deze bijeenkomst is op informele wijze teruggeblikt op 20 jaar rekenkamer.

6-2 personeel en organisatie

bureau

Het bureau van de rekenkamer bestond per 31 december 2018 formeel uit de directeur en veertien medewerkers. Daarnaast is voor enkele onderzoeken gebruikgemaakt van detacheringen van externe expertise.

gesprekscyclus

De rekenkamer heeft in 2018 met nagenoeg alle medewerkers plannings- en functioneringsgesprekken gevoerd. Begin 2019 zijn beoordelingsgesprekken gevoerd. De gesprekscyclus is recent bureaubreed geëvalueerd en zal worden herzien.

werving en selectie

Vanwege vertrek van medewerkers zijn in 2018 een junior en medior onderzoeker aangetrokken.

stages

De rekenkamer probeert doorlopend stagiairs te interesseren voor het onderzoek bij de rekenkamer. In 2018 waren twee stagiaires, afkomstig van de opleiding Bestuurskunde van de EUR, bij de rekenkamer werkzaam. Daarnaast is het team ondersteuning in 2018 versterkt met stagiaires van het Zadkine.

opleidingen

Met een beleidskader ontwikkeling, opleiding en mobiliteit is invulling gegeven aan een vorm van permanente educatie voor de medewerkers. In 2018 hebben medewerkers diverse soorten opleidingen en trainingen gevolgd, zoals een cursus financiën voor niet-financiële medewerkers aan de Bestuursacademie en een postdoctorale opleiding registercontroller aan de EUR.

ziekteverzuim

Elk jaar streeft de Rekenkamer Rotterdam naar een ziekteverzuimpercentage van maximaal 3,8%. In 2018 lag het ziekteverzuim ruimschoots beneden deze norm. Het totale ziekteverzuim is in 2018 ongeveer gelijk gebleven ten opzichte 2017. Een verschil is wel dat er in 2018 uitsluitend sprake was van kort verzuim.

tabel 6 1: kengetallen ziekteverzuim

kengetallen	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ziekteverzuimpercentage	7,7%	3,3%	3,0%	2,0%	2,2%	2,1%
kort verzuim (1 t/m 7 dagen)	1,5%	0,6%	0,9%	1,2%	0,8%	2,1%
middellang verzuim (8 t/m 42 dagen)	1,8%	0,7%	0,6%	0,3%	0,2%	0,0%
lang verzuim (vanaf 43 dagen)	4,5%	1,9%	1,5%	0,5%	1,2%	0,0%

arbeidskosten

In 2018 waren de loonkosten bijna €100.000 hoger dan in 2017, wat verklaard kan worden door ingevulde extra formatieruimte en een cao-loonsverhoging. Dit laatste verklaart ook de gestegen gemiddelde loonsom.

tabel 6 2: formatie, bezetting en loonkosten

	verslag 2014	verslag 2015	verslag 2016	verslag 2017	plan 2018	verslag 2018
formatie per 31/12	11,3	11,5	12,9	12,8	14,4	13,4
medewerkers per 31/12	12	12	14	15	16	15
bezetting in gem. fte	11,3	11,3	13	13,4	14,4	13,3
loonkosten	€ 1.022.000	€ 959.673	€ 1.055.994	€ 1.133.038	€ 1.260.425	€ 1.238.670
gemiddelde loonsom	€ 90.442	€ 85.304	€ 81.230	€ 84.580	€ 87.530	€ 93.133

In de begroting van de rekenkamer wordt standaard een bedrag opgenomen voor inhuur van expertise waarover de rekenkamer zelf niet beschikt. Dit was voor 2018 €140.000. In 2018 is iets minder dan dit bedrag besteed.

tabel 6 3: personeel derden

	verslag 2014	verslag 2015	verslag 2016	verslag 2017	plan 2018	verslag 2018
inhuur	€ 121.462	€ 252.915	€ 188.014	€ 208.506	€ 140.000	€ 115.321

6-3 producten

Onderzoeksrapporten zijn het belangrijkste product van de rekenkamer. Het aantal rapporten dat de rekenkamer publiceert, is afhankelijk van de beschikbare onderzoekscapaciteit, de complexiteit van de onderzoeken en de doorlooptijd. Ook verkiezingen kunnen invloed hebben, omdat de rekenkamer nooit vlak voor verkiezingen rapporten uitbrengt. Het aantal publicaties fluctueert daardoor van jaar tot jaar. Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal publicaties in de jaren 2016 tot en met 2018.

tabel 6 4: publicaties 2016-2018

rekenkamer	realisatie 2016	realisatie 2017	planning 2018	realisatie 2018
Barendrecht	1	1	2	2
Lansingerland	1	3	1	1
Capelle aan den IJssel	1	2	1	1
Krimpen aan den IJssel	-	-	0	0
Rotterdam - rapporten	4	4	5	3
Rotterdam - brieven	1	0	2	3

De Rekenkamer Barendrecht heeft conform planning in 2018 twee onderzoeken gepubliceerd. Het gaat om de onderzoeken naar het functioneren van de wijkteams en naar riolering.

Volgens planning heeft de Rekenkamer Lansingerland in 2018 een onderzoek gepubliceerd naar het afvalbeleid van de gemeente.

De Rekenkamer Capelle aan IJssel heeft zoals gepland één onderzoek gepubliceerd. De bestuurlijke relaties met verbonden partijen zijn onderzocht.

De Rekenkamer Rotterdam zou volgens planning in 2018 vijf rapporten publiceren. Uiteindelijk zijn er drie rapporten gepubliceerd. De onderzoeken naar het Schiekadeblok en naar jeugdwerkloosheid zijn uiteindelijk in januari 2019 verschenen. In 2018 zijn verder drie brieven verschenen.

6-4 nevenfuncties en declaraties

In artikel 81f van de Gemeentewet is een lijst met functies opgenomen die de directeur rekenkamer niet mag vervullen naast zijn functie als bestuurder van de rekenkamer. Ook in de verordening Rekenkamer Rotterdam is een bepaling opgenomen die de mogelijkheid van nevenfuncties van de directeur rekenkamer beperkt (artikel 6). In lijn hiermee heeft de Rekenkamer Rotterdam een reglement voor nevenfuncties van medewerkers. Zij dienen elke nevenfunctie bij de directeur te melden. Uitgangspunt is dat nevenfuncties buiten het gebied van de voormalige Stadsregio Rotterdam toelaatbaar zijn. Voor nevenfuncties binnen het gebied van de voormalige stadsregio geldt dat de uitoefening ervan niet op gespannen voet mag komen te staan met de werkzaamheden voor de rekenkamer. Tabel 6-5 geeft een overzicht van de nevenfuncties van de directeur rekenkamer en de medewerkers in 2018.

tabel 6 5: nevenfuncties

functie	nevenfunctie	bezoldigd
directeur	lid klankbordgroep veiligheid en justitie Tweede Kamerfractie CDA	nee
	voorzitter rekenkamers G4+1	nee
	lid raad van advies verbetering financieel management - ministerie van Financiën	nee
	voorzitter auditcommissie IND	ja (t.g.v. de rekenkamer)
	lid commissie BADO	nee
	gastdocent diverse universiteiten	ja (t.g.v. de rekenkamer)
	lid VU-expertgroep 'Rechtmatigheid in een nieuwe tijd'	nee
teammanager	lid redactie tijdschrift public governance & control	nee
	docent EUR-cursus rekenkameronderzoek	ja (t.g.v. de rekenkamer)
	plaatsvervangend directeur Rekenkamer Capelle aan den IJssel	nee (functie is qq)
	plaatsvervangend directeur Rekenkamer Krimpen aan den IJssel	nee (functie is qq)
onderzoeker	medewerker wetenschappelijk instituut ChristenUnie	ja
onderzoeker	promovendus bij de Faculteit der Maatschappij- en Gedragswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam	nee
onderzoeker	promovendus en postdoctoraal onderzoeker bij de Faculteit Bètawetenschappen (Universiteit Utrecht) en het Hubrecht Institute (KNAW)	nee

In tabel 6-6 is een overzicht opgenomen van de kosten (exclusief dienstreizen) die de directeur rekenkamer in 2018 heeft gedeclareerd.

tabel 6 6: declaraties directeur rekenkamer (in €)

declaraties	bedrag
lunches en diners	157,80
deelname Eurorai (1x)	137,99
totaal	295,79

6-5 thought leadership

Naast de reguliere onderzoeken verrichten directeur en medewerkers ook op incidentele basis activiteiten die in het verlengde liggen van het rekenkamerwerk of daar een spin off van zijn. Het schrijven van artikelen is daar een voorbeeld van (zie bijlage 1), evenals het geven van gastcolleges of externe presentaties. In 2018 zijn de volgende activiteiten verricht.

artikelen

- artikel J. Wils en R. Willemse, 'Oneigenlijke druk door bestuurders op ambtenaren, Ambtenaar onder druk', in TPC, december 2018.

presentaties

- presentatie 'Armoede in Rotterdam', bijeenkomst jonge democraten (D'66), 24 januari 2018.
- presentatie, 'Mythe van control' voor controllers gemeente Rotterdam, 25 januari 2018.
- presentatie 'Public Accountability' voor een delegatie uit verschillende Afrikaanse landen, The Hague Academy For Local Governance, 12 maart 2018.
- presentatie 'Hulp buiten bereik' over schulddienstverlening, tijdens de bijeenkomst Warm Rotterdam, 14 maart 2018.
- presentatie 'De rekenkamer als producent van beleidsinformatie', Rotterdams Kennisfestival, 26 maart 2018.
- presentatie over de Rekenkamer Rotterdam voor de nieuwe gemeenteraad van Rotterdam, 6 april 2018.
- presentatie 'Functioneren Rekenkamer Rotterdam' voor een delegatie van de Arubaanse rekenkamer, 12 april 2018.
- gastcollege 'Beleidsevaluatie door rekenkamers', Vrije Universiteit Amsterdam, 13 april 2018.
- gastcollege 'Gemeentelijke bedrijfsvoering, Universiteit Utrecht, 13 april 2018.
- college 'Bestuurlijke positie rekenkamers', EUR/NVRR-cursus rekenkameronderzoek, 18 april 2018.
- presentatie 'Four lines of defence for safe data', Eurorai-congres te Rotterdam, 19 april 2018.
- presentatie 'Internal audit, NVWA, 16 mei 2018.
- presentatie 'Onderzoek informatiebeveiliging', delegatie Algemene Rekenkamer, 13 september 2018.
- presentatie 'Werken bij de Rekenkamer Rotterdam', VU Carrièreweek, 3 oktober 2018.
- presentatie 'Impact rapport informatiebeveiliging', jaarcongres IIA, 8 juni 2018.
- presentatie 'Informatiebeveiliging', Deloitte, 13 juni 2018.
- presentatie 'Jaarrekening en controle in de publieke sector', congres RSG Finance, 20 juni 2018.
- presentatie over de Rekenkamer Rotterdam voor trainees van de gemeente Rotterdam, 6 juli 2018.
- presentatie 'Informatiebeveiliging', summer course ADR, 28 augustus 2018.
- presentatie 'Rode draden in onderzoek van de Rekenkamer Rotterdam', tijdens het jubileumseminar 20 jaar Rekenkamer Rotterdam, 1 november 2018.
- presentatie 'Werken onder druk' voor de ambtelijke en bestuurlijke leiding van de provincie Noord-Holland, 6 november 2018.
- presentatie over het rekenkamerrapport 'Het komt niet in de buurt' over het functioneren van wijkteams, tijdens een expertmeeting van de PvdA-kenniskring, 5 november 2018.

- gastspreker master course NBA Publieke sector 2018, 8 november 2018.
- presentatie 'Contributing to public accountability' voor een delegatie van de Marokkaanse rekenkamer, 15 november 2018.
- presentatie 'Relatie rekenkamer-bestuur Rotterdam', bijeenkomst VNO-NCW, 20 november 2018.
- presentatie 'Relatie rekenkamer-bestuur Rotterdam', bijeenkomst Liberale lunch, 3 december 2018.

overig

- masterclass gemeentefinanciën voor journalisten, VNG, 16 januari 2018.
- moderator Eurorai congres, 18 en 19 april 2018.
- consultatie inzake onderzoek 'Toezicht en verantwoording informatiebeveiliging', VKA, in opdracht van ministerie van BZK, 19 oktober 2018.

6-6 klankbordgroep

De klankbordgroep heeft als taak de directeur op verzoek te voorzien van input, reflectie en advies op de werkzaamheden die voortvloeien uit zijn functioneren als lid van de rekenkamer. De klankbordgroep bestaat uit zes leden. In 2018 kwam de klankbordgroep drie keer bijeen.

6-7 interne projecten

innovatie

In 2017 is de rekenkamer van start gegaan met het investeren in methoden- en productinnovatie. Bij innovaties gaat het bijvoorbeeld om gebruik van big data of data science en om meer systematische kwalitatieve inhoudsanalyses.

In 2018 is een medewerker aangetrokken met specifieke expertise op het gebied van big data-analyse. In het onderzoek naar acquisitiebeleid is, met ondersteuning van het CBS, een koppeling van databestanden gemaakt om meer inzicht te krijgen in de bedrijvenpopulatie in Rotterdam.

In het kader van verbetering van kwalitatieve onderzoeksanalyses heeft de rekenkamer het software programma NVivo 12 PRO aangeschaft. De medewerkers hebben een introductiecursus gehad en in 2019 zal een technische sessie met meer diepgang worden georganiseerd.

Verder zijn er in het kader van productinnovaties infographics toegepast in het rapport over jeugdwerkloosheid ('Werk aan de winkel'). Enkele medewerkers zullen zich meer bekwamen in het maken van infographics door in 2019 cursussen op dit gebied te gaan volgen. Er is besloten om de structuur en rapportagevorm van rekenkamerrapporten niet aan te passen, omdat uit een enquête onder raadsleden naar voren kwam dat men hierover tevreden was.

De website van de rekenkamer is in de loop van het jaar aangevuld met medialinks na publicatie van de rapporten. Naar verwachting zal de website worden vernieuwd in het voorjaar van 2019.

Op facilitair gebied hebben diverse medewerkers begin 2019 een Microsoft Surface Pro (tablet met toetsenbord) tot hun beschikking gekregen ten behoeve van hun werkzaamheden.

enquête stadspanel

De rekenkamer heeft voor het eerst in samenwerking met de onderzoeksafdeling van de gemeente (OBI) de leden van het digitale stadspanel van Rotterdam gevraagd om input voor de onderzoeksprogrammering 2019. Met deze raadpleging beoogde de rekenkamer te weten te komen welke onderwerpen er leven onder de Rotterdammers, om daarmee nog beter te kunnen bepalen wat relevante onderzoeken kunnen zijn. De enquête is uitgezet in november 2018 en de uitkomsten zijn eind 2018 gepubliceerd. Uit de enquête blijkt dat de onderwerpen luchtkwaliteit, de woonvisie en de ondermijnende criminaliteit het belangrijkste werden gevonden door de respondenten.

privacy

Een specifiek onderdeel van het werk van de rekenkamer is de zorgvuldige omgang met gevoelige informatie, in het bijzonder (bijzondere) persoonsgegevens. In toenemende mate wordt hiervan gebruik gemaakt, wat grote eisen stelt aan de wijze waarop de rekenkamer hiermee omgaat. In 2018 zijn vanwege de AVG diverse initiatieven genomen, zoals het vaststellen van een privacybeleid, een privacy-verklaring en een verwerkingenregister. Tevens is met het concern van de gemeente Rotterdam een uitwisselingsprotocol worden opgesteld, waar het gaat om het persoonsgegevens die de gemeente heeft verzameld. Het is de bedoeling dat ook met de gemeenten Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Lansingerland een dergelijk protocol wordt afgesloten.

6-8 voortgang beleidsplan 2017-2021

In december 2017 is het beleidsplan 2017-2021 vastgesteld. Hierin is aangegeven dat elk jaar in het jaarverslag de voortgang wordt beoordeeld. In het beleidsplan is een lijst van voorgenomen prestaties en activiteiten opgenomen. Hierna staan de voor 2018 voorgenomen activiteiten en prestaties genoemd, met daarbij de realisatie.

inhoudelijke oriëntatie

tien afgeronde onderzoeken, waarvan zeven voor Rotterdam

Dit streven is *net niet gerealiseerd*. Er zijn vanuit de Rotterdamse rekenkamer zes in plaats van zeven onderzoeken verschenen. Twee voor 2018 beoogde onderzoeken, naar jeugdwerkloosheid en het Schiekadeblok zijn even over de jaargrens in 2019 verschenen. De beoogde onderzoeken voor Barendrecht, Capelle aan den IJssel en Lansingerland zijn wel volledig gerealiseerd (Barendrecht twee, de overige één).

twee afgeronde onderzoeken van < 100 dagen (Rekenkamer Rotterdam)

Deze doelstelling is *ruimschoots gehaald*. In totaal zijn drie kortlopende onderzoeken afgerond (vervolgonderzoek informatiebeveiliging en twee onderzoeken naar de targets van het college).

vier afgeronde onderzoeken met een relatie met de 3D (Rekenkamer Rotterdam), totaal 2017-2018

Deze doelstelling is *net niet gerealiseerd*. De grote onderzoeken naar de schuld-dienstverlening, naar de opvang van daklozen en naar de wijkteams hebben een

relatie met de 3D. Dat heeft ook het geprogrammeerde onderzoek naar SROI, maar dat zal in 2019 zijn afgerond.

één afgerond onderzoek naar of met aandacht voor integriteit, per 2 jaar in de periode 2017-2021 (Rekenkamer Rotterdam)

Met de publicatie van het onderzoek naar oneigenlijke politiek-bestuurlijke druk in 2018 is deze doelstelling volledig gerealiseerd.

relatief gelijke verdeling onderzoeken beleid en bedrijfsvoering (Rekenkamer Rotterdam)

Er is een relatief gelijke verdeling gerealiseerd, met drie onderzoeksbriefjes en één rapport over de interne organisatie en twee rapporten over het sociaal domein. Hierbij wordt overigens aangetekend dat geen enkel onderzoeksproduct louter bedrijfsvoering of beleid betreft. De briefjes naar de college targets gaan niet alleen over sturing, maar ook over de realisatie van beleid. Daarnaast hebben onderzoeken naar de resultaten van de opvang van daklozen en de wijkteams nadrukkelijk ook elementen van bedrijfsvoering in zich.

helft afgeronde onderzoeken bovenlokale uitstraling (Rekenkamer Rotterdam)

Gerealiseerd. De resultaten van de onderzoeken naar de opvang van daklozen, de wijkteams en oneigenlijke politiek-bestuurlijke druk ontstegen het Rotterdamse belang dusdanig dat de resultaten ook buiten Rotterdam zijn opgepakt (door media, andere overheden, professionele organisaties).

één afgerond onderzoek met een sterk ex (dur)ante karakter (Rekenkamer Rotterdam)

Hoewel elk onderzocht onderwerp bestuurlijk en beleidsmatig in beweging is, hebben de afgeronde onderzoeken toch vooral een ex post karakter. In december 2018 publiceerde de rekenkamer een brief inzake de kwaliteit van de zojuist opgestelde college targets. Daarmee is deze prestatie-indicator volledig gerealiseerd.

één afgerond onderzoek met technieken als big data analyse (Rekenkamer Rotterdam)

Hoewel in het onderzoek oneigenlijke politiek-bestuurlijke druk gebruik is gemaakt van een databestand ten behoeve een statistische analyse, wat voor rekenkamers over het algemeen ongebruikelijk is, betrof strikt genomen geen analyse van big data. Daarmee is deze voorgenomen prestatie niet gerealiseerd.

twee afgeronde onderzoeken met betrokkenheid burgers/doelgroep beleid (Rekenkamer Rotterdam)

Dit is gerealiseerd. In het onderzoek naar de opvang daklozen en het onderzoek naar de wijkteams zijn daklozen respectievelijk cliënten uitgebreid bevestigd.

één afgerond onderzoek gericht op verbonden partij of contractpartij, 2017-2018 (Rekenkamer Rotterdam)

Hoewel in 2018 onderzoek is verricht naar het Warmtebedrijf, heeft dat in 2018 niet geleid tot een afgerond onderzoek. Daarmee is deze voorgenomen prestatie niet gerealiseerd.

één afgerond thematisch project, 2017-2021, elk 1,5 jaar (Rekenkamer Rotterdam)

In november 2018 zijn op een symposium in het kader van het 20-jarig bestaan van de Rekenkamer Rotterdam de resultaten van het project rode draad gepresenteerd. Daarmee is deze voorgenomen prestatie gerealiseerd.

vastgestelde systematiek monitoring uitvoering aanbevelingen

Niet gerealiseerd. Achteraf zijn de ambities in het beleidsplan voor 2018 te groot geweest. Deze actie wordt doorgeschoven naar eind 2019 / begin 2020.

externe oriëntatie

gemiddeld drie verzoekonderzoeken van de raad per jaar (Rekenkamer Rotterdam)

In 2018 heeft de Rotterdamse raad geen verzoek voor een onderzoek aan de rekenkamer gedaan. Daarmee is deze doelstelling niet gerealiseerd.

experiment burgerbetrokkenheid bij programmering (Rekenkamer Rotterdam)

Gerealiseerd. In het najaar van 2018 heeft de Rekenkamer Rotterdam een burgerpanel gevraagd naar welke onderzoeksonderwerpen het de voorkeur heeft. De uitkomsten (die op de website van de rekenkamer staan) zijn gebruikt als input voor de programmering 2019.

verkenning mogelijke betrokkenheid burgers bij uitvoering onderzoek (Rekenkamer Rotterdam)

Niet gerealiseerd. De verkenning moet nog starten.

elk rapport krijgt substantiële politiek-bestuurlijke behandeling

Grotendeels gerealiseerd. De rapporten van alle rekenkamers wordt door de raden uitvoerig bediscussieerd, regelmatig leidend tot aanvullende moties en toezeggingen. De beide onderzoeksbrieven naar de collegetargets en het vervolgonderzoek zijn in beperkte mate besproken.

alle onderzoeken krijgen aandacht in lokale en regionale media

Grotendeels gerealiseerd. Verreweg de meeste in 2018 afgeronde onderzoeken hebben aandacht gekregen van op zijn minst de plaatselijke media, zij het dat het ene rapport (aanzienlijk) meer media-aandacht kreeg dan het andere. Desondanks hebben de burgers van Rotterdam, Barendrecht, Capelle aan den IJssel en Lansingerland via deze weg kennis kunnen nemen van de inhoud van de rapporten en daarmee van het functioneren en presteren van hun lokale overheid. Via de weg van de media heeft de rekenkamer daarmee bijgedragen aan de transparantie van het openbaar bestuur.

één onderzoek ontvangt landelijke visuele media-aandacht

Gerealiseerd. Het onderzoek 'Niet huis geven' van de Rekenkamer Rotterdam naar de keten van de opvang van daklozen heeft uitvoerig landelijke aandacht gehad. Daarmee heeft het onderzoek een bovenlokale bijdrage geleverd aan de bewustwording rondom de problematiek van daklozen.

één afgerond onderzoek in G4-verband (Rekenkamer Rotterdam)

Dit is gerealiseerd met het G4-onderzoek naar de opvang van daklozen.

start samenwerkingsonderzoek met Gemeentelijke Ombudsman

Dit is vanwege om capaciteitsredenen niet gerealiseerd. Wel zijn in 2018 eerste gesprekken gevoerd om in het voorjaar van 2019 daadwerkelijk te kunnen starten.

organiseren Eurorai-congres

Gerealiseerd. Op 19 en 20 april 2018 is in het kader van het 20-jarig bestaan van de Rekenkamer Rotterdam een congres van Europese lokale en regionale rekenkamer gehouden. Het thema was (het auditen van) informatiebeveiliging.

interne oriëntatie

afgeronde zelfevaluatie toepassing Kwaliteitshandvest

Dit is niet gerealiseerd en is inmiddels voorzien voor de tweede helft van 2019.

twee afgeronde onderzoeken met innovatieve methoden

Gerealiseerd. In het onderzoek is politiek-bestuurlijke druk ('Werken onder druk') is aan de hand van een grootschalig survey een belevingsonderzoek naar politiek-ambtelijke verhoudingen uitgevoerd. In de wetenschap is dit geen uniek onderzoek, maar voor een rekenkamer is dit wel degelijk te beschouwen als innovatief. Hetzelfde geldt voor de medisch-diagnostische interviews die met daklozen zijn gehouden in het onderzoek 'Niet thuis geven'.

pilot gebruik infographics

Gerealiseerd. Ten behoeve van het onderzoek jeugdwerkloosheid ('Werk aan de winkel'), dat in 2019 verscheen, is eind 2018 een infographic van de bestuurlijke boodschap opgesteld.

afgeronde bezinning gehanteerde presentatievorm

Gerealiseerd. Onder andere aan de hand van input van enkele raadsleden is besloten de bestaande presentatievorm te handhaven. Wel zal vaker naar de mogelijkheid van aanvullende infographics worden gekeken.

afgeronde herbezinning functiehuis

Grotendeels gerealiseerd. Diverse functies zijn opnieuw beschreven en gewaardeerd, waarmee recht wordt gedaan aan gegroeide werkwijzen. Eind 2018 zijn de functieprofielen ter advisering aan het CIT voorgelegd.

afgeronde evaluatie gesprekscyclus

Niet gerealiseerd, althans niet in 2018, zoals in het beleidsplan wordt beoogd. In januari 2019 heeft een bureaubrede evaluatie plaatsgevonden. In het voorjaar van 2019 zal de gesprekscyclus worden herzien.

beslissing aanschaf ondersteunende faciliteiten

Gerealiseerd. Zo is een licentie voor het programma NVivo aangeschaft (ten behoeve van kwalitatieve tekstanalyses) en zijn de medewerkers voorzien van een Microsoft Surface pro.

vastgesteld uitwisselingsprotocol (met concern)

Gerealiseerd. In december is het protocol door de gemeentesecretaris en de directeur Rekenkamer Rotterdam ondertekend.

benoemde functionaris gegevensbescherming

Gerealiseerd.

afgeronde zelfevaluatie veilig informatiebeheer

Grotendeels gerealiseerd. In 2018 is een dataclassificatie opgesteld, waaruit verschillende (relatief bescheiden) acties ter vergroting van de informatieveiligheid voortvloeien. Deze acties krijgen in 2019 opvolging.

7 jaarrekening Rekenkamer Rotterdam

7-1 resultatenrekening

tabel 7 1: resultatenrekening 2018 (in €)

	rrekening 2017	begroting 2018	rekening 2018	begroting 2019
loonbetalingen en sociale premies	1.133.038	1.280.957	1.186.724	1.366.776
personeel van derden	227.741	140.000	115.321	100.000
huisvestingskosten	170.659	147.586	162.621	162.346
goederen en diensten	104.539	109.632	141.366	93.274
automatiseringskosten	80.018	83.667	110.773	59.029
kapitaalslasten	0	0	0	0
totaal uitgaven	1.715.995	1.761.842	1.716.805	1.781.425
bijdrage gemeente Rotterdam	1.457.309	1.515.742	1.529.194	1.488.424
bijdrage gemeente Barendrecht	67.741	60.000	54.062	60.000
bijdrage gemeente Lansingerland	72.966	90.000	68.074	90.000
bijdrage gemeente Capelle a/d IJssel	71.419	67.000	65.305	100.000
bijdrage gemeente Krimpen a/d IJssel		29.100	19.659	45.000
overige inkomsten	1.200	0	1.660	0
totaal inkomsten	1.670.635	1.761.842	1.737.954	1.783.424
saldo	-45.360	0	21.149	1.999
toevoeging/onttrekking reserves	45.360	0	-21.149	-1.999
resultaat	0	0	0	0

7-2 toelichting op de resultatenrekening

algemeen

Samen met de onderdelen Raad/Commissies, Griffie en de Gemeentelijke Ombudsman vormt de rekenkamer in administratieve zin de kostenplaats Raad binnen het concern Rotterdam. De jaarrekening van de kostenplaats Raad wordt eveneens gepubliceerd als onderdeel van het concern Rotterdam.

begroting 2018 en 2019

In 2018 is de begroting opgehoogd met een trendcorrectie. Per 1 april 2018 wordt de rekenkamerfunctie voor Krimpen aan den IJssel uitgeoefend. De begroting 2019 is eveneens gecorrigeerd met een trendcorrectie

uitgaven

loonbetalingen en sociale premies

De personeelskosten zijn iets lager dan was begroot. De lagere kosten worden voornamelijk veroorzaakt door het langer open staan van vacatureruimte dan verwacht.

personeel van derden

In 2018 heeft de rekenkamer extern personeel ingehuurd voor ondersteuning met specifieke expertise bij projecten (onder andere bij het onderzoek erfpachtmaatregel Schiekadeblok) en ter invulling van openstaande vacatures. Er is echter minder uitgegeven dan begroot.

huisvestingskosten

De huisvestingskosten bestaan uit de huur, de servicekosten, de energiekosten en de kosten van facilitaire dienstverlening door de Rotterdamse Service Organisatie voor de kantoorruimte van de Rekenkamer Rotterdam aan de Meent (Minervahuis II). Deze kosten hebben de begroting overschreden vanwege een stijging van de huur- en servicekosten.

goederen en diensten

Hier zijn de uitgaven verantwoord van alle overige kosten gemaakt door de Rekenkamer Rotterdam. De uitgaven hebben in 2018 het budget overschreden; onder andere door de aanschaf van nieuw kantoormeubilair.

automatiseringskosten

De automatiseringskosten bestaan uit de gehele ICT-voorziening van de Rekenkamer Rotterdam. De extra kosten zijn veroorzaakt door de aanschaf van nieuwe apparatuur en enkele licenties.

inkomsten

bijdrage gemeente Rotterdam

De rekenkamer is onderdeel van de gemeente Rotterdam. Naast haar activiteiten voor de gemeente Rotterdam heeft de rekenkamer ook nog de mogelijkheid om de rekenkamerfunctie bij andere gemeenten in te vullen. De daarbij gegenereerde inkomsten zijn extra en verlagen de uiteindelijke kosten voor de gemeente Rotterdam.

bijdrage gemeente Barendrecht

Dit betreft de vergoeding van de gemeente Barendrecht ten behoeve van de uitoefening van de rekenkamerfunctie in Barendrecht. De in 2018 gemaakte onderzoekskosten zijn in rekening gebracht bij de gemeente.

bijdrage gemeente Lansingerland

Dit betreft de vergoeding van de gemeente Lansingerland ten behoeve van de uitoefening van de rekenkamerfunctie in Lansingerland. De in 2018 gemaakte onderzoekskosten zijn in rekening gebracht bij de gemeente.

bijdrage gemeente Capelle aan den IJssel

Dit betreft de vergoeding van de gemeente Capelle aan den IJssel ten behoeve van de uitoefening van de rekenkamerfunctie in Capelle aan den IJssel. De in 2018 gemaakte onderzoekskosten zijn in rekening gebracht bij de gemeente.

bijdrage gemeente Krimpen aan den IJssel

Vanaf april 2018 vervult de rekenkamer ook de rekenkamerfunctie in Krimpen aan den IJssel. De in 2018 gemaakte onderzoekskosten zijn in rekening gebracht bij de gemeente.

resultaat

Het saldo 2018 bedraagt €21 k positief. De rekenkamer voegt dit toe aan de egalisatiereserve, waardoor het resultaat na toevoeging nihil is.

7-3 balans

tabel 7 2: balans (in €)

activa	2018	2017	passiva	2018	2017
vaste activa	0	0	vaste passiva	226.000	205.000
materiële vaste activa	0	0	<i>eigen vermogen</i>		
			bestemmingsreserves	226.000	205.000
			<i>vreemd vermogen</i>		
			langlopende schulden		0
vlottende activa	228.440	235.800	vlottende passiva	2.440	30.800
<i>kortlopende vorderingen</i>			<i>kortlopende schulden</i>		
debiteuren	0	60.189	crediteuren	0	0
overlopende activa	228.440	175.611	overlopende passiva	2.440	30.800
totaal activa	228.440	235.800	totaal passiva	228.440	235.800

7-4 toelichting op de balans

activa

materiële vaste activa

De materiële vaste activa betreft de investering van de renovatie en uitbreiding van de kantoorruimte aan de Meent (Minervahuis II). Eind 2006 is deze herhuisvesting afgerond en op de balans geactiveerd. In 2007 heeft de eerste afschrijving plaatsgevonden (10% van de aanschafwaarde). 2016 was het laatste jaar van afschrijving. Deze post is vanaf 2017 vervallen.

debiteuren

Dit betreft de stand van de openstaande debiteuren (de openstaande verkoopfacturen) ultimo 2018. Dit is nihil.

overlopende activa

Sinds medio 2014 wordt de administratie van de Rekenkamer Rotterdam in de administratie van de gemeente Rotterdam gevoerd. In dat kader betreft de overlopende activa een balanssluitpost.

passiva

bestemmingsreserve

De bestemmingsreserve van de Rekenkamer Rotterdam bestaat uit een egaliseringsreserve die als doel heeft de continuïteit van de onderzoeken te waarborgen. De reserve kent een maximum van €250k. Het positieve resultaat van €21k in 2018 is aan de reserve toegevoegd.

langlopende schulden

De langlopende schulden betroffen de financiering van de materiële vaste activa (zie materiële vaste activa). Deze post is vervallen.

crediteuren

De overige schulden betreffen de stand van de openstaande crediteuren (openstaande inkoopfacturen) ultimo 2018.

overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen de stand van de nog te betalen bedragen, waarvan de factuur in 2019 ontvangen wordt, maar de prestatie geleverd is in 2018.

7-5 verrekening 2018

De directeur en medewerkers van de rekenkamer zijn aangesteld bij de gemeente Rotterdam. Hun salaris en overige kosten komen in eerste instantie ten laste van het budget van de Rekenkamer Rotterdam. Alle kosten die gemaakt worden voor de Rekenkamer Barendrecht, Rekenkamer Lansingerland, Rekenkamer Capelle aan den IJssel of Rekenkamer Krimpen aan den IJssel worden vervolgens aan de betreffende gemeenten doorberekend.

In de begroting van de Rekenkamer Rotterdam staat het volledige budget dat in Barendrecht, Lansingerland, Capelle aan den IJssel en Krimpen aan den IJssel beschikbaar is voor de rekenkamer als verwachte inkomsten vermeld. De jaarrekening vermeldt alleen het bedrag dat in 2018 daadwerkelijk in rekening is gebracht in verband met de gemaakte kosten. Voor de berekening hiervan wordt gebruik gemaakt van drie kostensoorten:

- een basisbedrag dat de algemene kosten dekt (bestuurlijk overleg, jaarplan, jaarverslag etc.). De hoogte van dit basisbedrag is gerelateerd aan het aantal inwoners van de betreffende gemeente;
- kosten voor externe inhuur ten behoeve van het onderzoek bij de betreffende gemeente op basis van werkelijke kosten;
- er wordt een uurtarief in rekening gebracht voor het onderzoek bij de betreffende gemeente. Daartoe zijn in een kostenverdeelstaat alle kosten behoudens bovenstaande (maar inclusief ondersteuning en eventuele stagiaires) omgeslagen naar het totaal voor onderzoek beschikbare uren van de directeur, teamleiders en (senior) onderzoekers.

tabel 7 3: uurtarief (in €)

functie	2016	2017	2018
directeur	229	224	226
teammanager	153	155	150
senior onderzoeker	108,5	104	106
onderzoeker	92	90	83

7-5-1 Rekenkamer Barendrecht

In 2018 is het onderzoek naar de wijkteams afgerond en het onderzoek naar riolering uitgevoerd en gepubliceerd. Daarnaast is een onderzoek naar stichting Kijk op Welzijn gestart, maar uiteindelijk niet uitgevoerd vanwege een eerder verschenen evaluatie-onderzoek. Voor de genoemde onderzoeken heeft de Rekenkamer Barendrecht in 2018 de volgende bedragen begroot en gerealiseerd.

tabel 7 4: begroting en realisatie Rekenkamer Barendrecht (in €)

jaar	begroot	gerealiseerd	resultaat
2017	60.000	67.741	-7.741
2018	60.000	54.062	5.938

De mate waarin de begroting wordt uitgeput, is afhankelijk van het aantal onderzoeksdagen dat de Rekenkamer Barendrecht feitelijk realiseert in het begrotingsjaar. Door verschillen in omvang en diepgang, maar ook omdat onderzoeken anders lopen dan gepland, zal de realisatie vrijwel altijd afwijken van de begroting en zal er budget overblijven of tekort zijn. Om die reden beschikt de Rekenkamer Barendrecht over een egalisatiereserve met een maximale omvang van 40% van het budget. Is dit maximum bereikt, dan vloeit het resultaat terug naar de algemene middelen. In tabel 7-5 zijn de mutaties in de reserves weergegeven voor de periode 2006-2018.

tabel 7 5: ontwikkeling reserves Rekenkamer Barendrecht (in €)

jaar	beginsaldo	mutatie	eindsaldo
2006	-	-	25.414
2007	25.414	-25.414	0
2008	0	16.000	16.000
2009	16.000	16.191	32.191
2010	32.191	2.745	34.936
2011	34.936	-23.435	11.501
2012	11.501	11.107	22.608
2013	22.608	-13.864	8.744
2014	8.744	0	8.744
2015	8.744	-3.169	5.575
2016	5.575	7.999	13.574
2017	13.574	-8.225 ¹	5.348
2018	5.348	5.938	11.286

In tabel 7-6 is gespecificeerd welke bedragen door de Rekenkamer Rotterdam in 2018 zijn gefactureerd voor onderzoek ten behoeve van de Rekenkamer Barendrecht.

tabel 7 6: gefactureerde bedragen Rekenkamer Barendrecht (in €)

	uren	bedrag	gem. uurtarief
Kijk op Welzijn	55,00	5.315,28	97
wijkteams	24,50	2.921,18	119
riolering	331,90	33.898,38	102
externe inhuur riolering		7.650,00	
vaste bijdrage 2018		4.277,00	
totaal	411,40	54.061,84	

¹ Omdat de gemeente Barendrecht 3% van de in rekening gebrachte BTW niet kon compenseren bij het BTW-compensatiefonds is dit bedrag van € 484 ten laste van de reserve gebracht. Dit verklaart het verschil tussen de mutatie in tabel 7-5 en het resultaat in tabel 7-4.

7-5-2 Rekenkamer Lansingerland

In 2018 is onderzoek uitgevoerd naar het afvalbeleid en is het onderzoek naar burgerparticipatie van start gegaan. Voor deze onderzoeken zijn de volgende bedragen begroot en gerealiseerd.

tabel 7 7: begroting en realisatie Rekenkamer Lansingerland (in €)

jaar	begroot	gerealiseerd	resultaat
2017	73.217	72.966	251
2018	90.000	68.074	21.926

De mate waarin de begroting wordt uitgeput, is afhankelijk van het aantal onderzoeksdagen dat de Rekenkamer Lansingerland feitelijk realiseert in het begrotingsjaar. Door verschillen in omvang en diepgang, maar ook omdat onderzoeken anders lopen dan gepland, zal de realisatie vrijwel altijd afwijken van de begroting en zal er budget overblijven of tekort zijn. Om die reden beschikt de rekenkamer over een egaliseringsreserve met een maximale omvang van 40% van het budget. Is dit maximum bereikt, dan vloeit het resultaat terug naar de algemene middelen. In tabel 7-8 zijn de mutaties in de reserves weergegeven voor de periode 2007-2018.

tabel 7 8: ontwikkeling reserves Rekenkamer Lansingerland (in €)

jaar	beginsaldo	mutatie	eindsaldo
2007	-	-	30.000
2008	30.000	375	30.375
2009	30.375	-12.313	18.062
2010	18.062	1.050	19.112
2011	19.112	13.708	32.820
2012	32.820	-2.533	30.287
2013	30.287	-2.902	27.385
2014	27.385	0	27.385
2015	27.385	-20.563	6.822
2016	6.822	-1.192	5.630
2017	5.630	251	5.881
2018	5.881	21.926	27.807

In de volgende tabel is gespecificeerd welke bedragen in 2018 door de Rekenkamer Rotterdam zijn gefactureerd voor onderzoek voor de Rekenkamer Lansingerland.

tabel 7 9: gefactureerde bedragen Rekenkamer Lansingerland (in €)

	uren	bedrag	gem. uurtarief
informatiebeveiliging	13,75	1.816,43	132
afvalbeleid	376,25	40.886,68	109
opvolgingsonderzoek	2,00	331,90	166
burgerparticipatie	207,75	19.635,94	95
vaste bijdrage 2018		5.403,00	
totaal	599,75	68.073,95	

7-5-3 Rekenkamer Capelle aan den IJssel

In 2018 is het onderzoek naar verbonden stichtingen uitgevoerd en is van start gegaan met onderzoek naar schuldhelpverlening. Voor deze onderzoeken zijn door de Rekenkamer Capelle aan den IJssel de volgende bedragen begroot en gerealiseerd.

tabel 7 10: begroting en realisatie Rekenkamer Capelle aan den IJssel (in €)

jaar	begroot	gerealiseerd	resultaat
2017	67.000	71.419	-4.419
2018	67.000	65.305	1.695

De mate waarin de begroting wordt uitgeput, is afhankelijk van het aantal onderzoeksdagen dat de Rekenkamer Capelle aan den IJssel feitelijk realiseert in het begrotingsjaar. Door verschillen in omvang en diepgang, maar ook omdat onderzoeken anders lopen dan gepland, zal de realisatie vrijwel altijd afwijken van de begroting en zal er budget overblijven of tekort zijn. Om die reden beschikt de rekenkamer sinds 2016 over een egalisatiereserve met een maximale omvang van 40% van het budget. Is dit maximum bereikt, dan vloeit het resultaat terug naar de algemene middelen. In tabel 7-11 zijn de mutaties in de reserves weergegeven vanaf 2016. In 2018 is minder besteed dan begroot. Dit is toegevoegd aan de reserve. Daarnaast is in 2018 een extra bijdrage ontvangen van €33 k die in zijn geheel is toegevoegd aan de reserve.

tabel 7 11: ontwikkeling reserves Rekenkamer Capelle aan den IJssel (in €)

jaar	beginsaldo	mutatie	eindsaldo
2016	0	4.929	4.929
2017	4.929	-4.419	510
2018	510	34.695	35.205

In de volgende tabel is gespecificeerd welke bedragen door de Rekenkamer Rotterdam in 2018 zijn gefactureerd voor onderzoek voor de Rekenkamer Capelle aan den IJssel.

tabel 7 12: gefactureerde bedragen Rekenkamer Capelle aan den IJssel (in €)

	uren	bedrag	gem. uurtarief
verbonden stichtingen	436,75	44.140,00	101
schuldhelpverlening	155,00	15.256,00	98
vaste bijdrage 2018		5.909,00	
totaal	591,75	65.305,00	

7-5-4 Rekenkamer Krimpen aan den IJssel

In 2018 is het onderzoek naar de beheersing van het bijstandsvolume van start gegaan. Voor dit onderzoek zijn de volgende bedragen begroot en gerealiseerd.

tabel 7 13: begroting en realisatie Rekenkamer Krimpen aan den IJssel (in €)

jaar	begroot	gerealiseerd	resultaat
2018	29.100	19.659	9.441

De mate waarin de begroting wordt uitgeput, is afhankelijk van het aantal onderzoeksdagen dat de Rekenkamer Krimpen aan den IJssel feitelijk realiseert in het begrotingsjaar. Door verschillen in omvang en diepgang, maar ook omdat onderzoeken anders lopen dan gepland, zal de realisatie vrijwel altijd afwijken van de begroting en zal er budget overblijven of tekort zijn. Om die reden beschikt de rekenkamer over een egaliseringsreserve met een maximale omvang van 40% van het budget. Is dit maximum bereikt, dan vloeit het resultaat terug naar de algemene middelen. In tabel 7-14 is de mutatie in de reserves weergegeven. In 2018 is minder besteed dan begroot. Dit is toegevoegd aan de egaliseringsreserve.

tabel 7 14: ontwikkeling reserves Rekenkamer Krimpen aan den IJssel (in €)

jaar	beginsaldo	mutatie	eindsaldo
20018	0	9.441	9.441

In de volgende tabel is gespecificeerd welke bedragen door de Rekenkamer Rotterdam in 2018 zijn gefactureerd voor onderzoek voor de Rekenkamer Krimpen aan den IJssel. Omdat de invulling van de rekenkamerfunctie in de loop van het jaar heeft plaatsgevonden is voor 2018 geen vaste bijdrage gefactureerd.

tabel 7 15: gefactureerde bedragen Rekenkamer Krimpen aan den IJssel (in €)

	uren	bedrag	gem. uurtarief
bijstandsvolume	209,00	19.659,07	94
totaal	209,00	19.659,07	

8 onderzoeksplannen 2019

8-1 inleiding

Dit hoofdstuk geeft een toelichting op de nieuwe onderzoeken die de Rekenkamers Rotterdam, Barendrecht, Lansingerland, Capelle aan den IJssel en Krimpen aan den IJssel in 2019 zullen starten.

8-2 Rekenkamer Rotterdam – nieuwe onderzoeken 2019

burgerinitiatieven (nog uit 2018)

Burgers hebben op allerlei manieren inspraak in het gemeentelijke beleid en de uitvoering. Zij kunnen echter ook zelf initiatieven nemen. Het gaat daarbij bijvoorbeeld niet zozeer om subsidieaanvragen, maar om bijvoorbeeld initiatieven om het beheer van openbaar groen over te nemen of plannen of ideeën van burgers voor de ontwikkeling van een bepaalde locatie. De rekenkamer gaat de omvang van dit fenomeen in kaart brengen en beoordelen welke rol de gemeente in de realisatie ervan speelt. Faciliteert de gemeente bijvoorbeeld op een juiste manier of treedt zij op als een hindermacht? De rekenkamer zal dit onderzoek samen met de Gemeentelijke Ombudsman uitvoeren. De start is in het voorjaar van 2019 en zal begin 2020 tot een gemeenschappelijke rapportage leiden.

onderwijshuisvesting (nog uit 2018)

De rekenkamer publiceerde in oktober 2013 het onderzoek 'Onderhoud in de steigers' naar de kwaliteit van de huisvesting van Rotterdamse basisscholen. Daarin concludeerde zij onder meer dat het college toentertijd zijn zorgplicht ten aanzien van het onderhoud van schoolgebouwen niet voldoende invulde. Vanaf 2015 is de gemeente niet meer verantwoordelijk voor het buitenonderhoud van scholen. Zij heeft nog wel een wettelijke verplichting ten aanzien van de huisvesting van scholen. Na het rapport is het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2015-2019 vastgesteld. Daarin heeft de gemeente €200 mln. ter beschikking gesteld voor voorzieningen in de onderwijshuisvesting, zoals de bekostiging van nieuwe scholen en uitbreidingen, ingebruikname van bestaande schoolgebouwen en de huur van tijdelijke huisvesting. De rekenkamer start in maart 2019 een onderzoek naar de besteding van de €200 mln. Vragen daarbij zijn of met de besteding redelijkerwijs in adequate onderwijshuisvesting wordt voorzien en of de gemeente daarmee in voldoende mate aan haar zorgplicht heeft voldaan.

bereik cultuursubsidies

In het Cultuurplan 2017-2020 is een vergroting en verbreding van het publieksbereik een centraal uitgangspunt. Daarbij is tevens veel aandacht voor culturele diversiteit, zowel qua aanbod als gebruik. Tijdens de looptijd van het cultuurplan zijn reeds enkele onderzoeken verschenen naar de profielen van de zogeheten cultuurgebruikers. Nu het cultuurplan ten einde loopt, start de rekenkamer in maart 2019 een onderzoek

naar het bereik van cultuursubsidies. De diversiteit van het aanbod van de culturele instellingen gedurende de cultuurplanperiode zal in kaart worden gebracht, alsook het gebruik van de afzonderlijke voorzieningen (in welke mate en door welke groepen). Beoordeeld wordt in welke mate met de realisatie van het cultuurplan wordt voldaan aan de ambities en uitgangspunten van de gemeente ten aanzien van diversiteit. Het onderzoek zal rond de jaarwisseling tot publicatie leiden.

woonvisie / NPRZ

In 2016 stelde de raad de Woonvisie vast. Een van de prioriteiten is het accommoderen van een toenemende woningvraag naar middeldure en dure woningen. Dit dient te worden gerealiseerd door meer duurdere woningbouw. Daarnaast wordt gestreefd naar een gedifferentieerder woningbestand in gebieden waar dit nu nog eenzijdig is, wat de sloop van goedkopere woningen inhoudt. Deze uitgangspunten zijn al in 2012 in het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) voor enkele wijken in Rotterdam Zuid geformuleerd (de pijler wonen). De gemeente bouwt echter niet zelf, maar is voor de realisatie van de woonvisie en de ambities in de pijler wonen van het NPRZ in grote mate afhankelijk van andere partijen, zoals corporaties, projectontwikkelaars en particuliere woningeigenaren. De rekenkamer zal na de zomer een onderzoek starten naar de voortgang van de uitvoering van de Woonvisie en de pijler wonen, de eerste resultaten en effecten en de kwaliteit van de samenwerking tussen betrokken partijen. Publicatie van de uitkomsten is voorzien in het voorjaar van 2020.

Feyenoord City

In het najaar zal de raad een besluit nemen over een erfpachtmaatregel om de realisatie van een nieuwe stadion mogelijk te maken. Mede in het licht van de uitkomsten van het rekenkameronderzoek naar de erfpachtondersteuning bij het Schiekadeblok ('Voor het blok gezet', januari 2019), gaat de rekenkamer mogelijk een beoordeling geven van de dan geldende business case, de risico's die de gemeente met een garantie van €40 mln. loopt en de mate waarin en wijze waarop hiermee het publiek belang wordt gediend. Of de rekenkamer dit onderzoek daadwerkelijk gaat uitvoeren is afhankelijk van eventuele andere onafhankelijke onderzoeken en de ontwikkeling en voortgang in het dossier. Als er een onderzoek gaat plaatsvinden, dan zal dit vermoedelijk na de zomer zijn.

eenzaamheid onder ouderen

Sinds de vorige collegeperiode heeft bestrijding van eenzaamheid onder ouderen nadrukkelijk de aandacht van het bestuur. Ook in deze collegeperiode is er een collegetarget over eenzame ouderen. Eind 2018 tekende het college met verschillende partners de samenwerkingsagenda 'Ouder en wijzer'. Hierin zijn verschillende pijlers uitgewerkt, zoals het streven naar fysiek vitalere ouderen, het vergroten van betrokkenheid van ouderen bij de stad, geschikte ouderenhuisvesting en zorg en ondersteuning. Voor de zomer van 2019 wordt de samenwerkingsagenda uitgewerkt in concrete acties in een uitvoeringsagenda. De rekenkamer zal eind 2019 een onderzoek starten naar het beleid inzake eenzaamheid onder ouderen. De nadere scope en planning is afhankelijk van de uitvoeringsagenda en zal daarom tegen die tijd nader worden bepaald.

8-3 Rekenkamer Barendrecht – nieuwe onderzoeken 2019

Participatiewet

Met de invoering van de Participatiewet in 2015 heeft de gemeente nieuwe taken gekregen om inwoners met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking aan werk te helpen, ofwel bij een reguliere werkgever (met begeleiding en/of loonkostensubsidie) ofwel in 'beschut werk'. Die laatste vorm is bedoeld voor de doelgroep die tot 2015 in aanmerking kwam voor de sociale werkvoorziening op grond van de WSW. De rekenkamer zal onderzoeken in welke mate de gemeente zich inspant en erin slaagt om de genoemde doelgroepen te bereiken en aan werk te helpen. Het onderzoek start in februari 2019 en zal na de zomer tot publicatie leiden.

Nieuw Reijerwaard

De rekenkamer zal een onderzoek uitvoeren naar de gemeenschappelijke regeling Nieuw Reijerwaard. In dit onderzoek zal worden beoordeeld in welke mate er sprake is van een evenredige verdeling tussen de deelnemende gemeenten van zowel de lasten als de opbrengsten en hoe deze verdeling tot stand is gekomen. Het onderzoek zal na de zomer starten en rond de jaarwisseling tot een rapportage leiden.

8-4 Rekenkamer Lansingerland – nieuwe onderzoeken 2019

zo lang mogelijk zelfstandig wonen

De gemeente heeft als uitgangspunt dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig moeten kunnen wonen. In het kader van de Wmo kunnen ouderen daartoe een beroep doen voorzieningen als huishoudelijke hulp en fysieke middelen zoals een traplift. Ook ouderenhuisvesting, zoals aanleunwoningen, kunnen bijdragen aan zo lang mogelijk zelfstandig leven. De rekenkamer zal het hele pakket aan voorzieningen op aanbod, gebruik en middelen beoordelen, waarbij de vraag is in hoeverre de gemeente er daadwerkelijk in slaagt ouderen zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen. Het onderzoek start in het voorjaar van 2019. Publicatie wordt voor het eind van het jaar beoogd.

schuldhulpverlening

In dit onderzoek zal de rekenkamer de hulpverlening aan burgers met problematische schulden beoordelen. Daarbij wordt gekeken hoeveel mensen in de hulpverlening instromen, hoeveel tussentijds uitvallen en hoeveel daadwerkelijk worden geholpen en wat verklaringen voor eventuele tekortkomingen zijn. Het onderzoek start in het najaar van 2019 en zal in het voorjaar van 2020 tot publicatie leiden.

8-5 Rekenkamer Capelle aan den IJssel – nieuwe onderzoeken 2019

IBOR

De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer van de openbare ruimte. Daartoe ontwikkelt zij onderhoudsplannen en –strategieën, vastgelegd in een Integraal Bestedingsplan Openbare Ruimte (IBOR). Dit plan wordt gefinancierd uit een budget, de reserve openbare ruimte. De rekenkamer zal de kwaliteit en uitvoering van het plan onderzoeken, waarbij tevens aandacht is voor het gewenste kwaliteitsniveau van de openbare ruimte en de (bijbehorende) financiële dekking vanuit de reserve. Het onderzoek start in het voorjaar van 2019 en zal voor behandeling van de begroting 2020 tot publicatie leiden.

aanbestedingen

De rekenkamer start in het najaar een onderzoek naar de aanbestedingen. De rekenkamer zal beoordelen of de gemeente haar aanbestedingen en daarop volgende contractbeheer op een juiste manier uitvoert, bijvoorbeeld of er goede afspraken worden gemaakt over de te leveren kwaliteit en of er een adequate risicobeheersing is als zaken niet goed lopen. Bij het opzetten van het onderzoek zal een nadere keuze van afgeronde aanbestedingen worden gemaakt, maar aanbestedingen in het fysieke domein behoren in ieder geval tot de scope van het onderzoek. Publicatie van het onderzoek is voorzien in de eerste maanden van 2020.

8-6 Rekenkamer Krimpen aan den IJssel – nieuwe onderzoeken 2019

Reconstructie kruising

In 2019 zal de Rekenkamer Krimpen aan den IJssel een onderzoek starten naar de reconstructie van de kruising bij de C.G. Roosweg en de Alegerabrug. Voor de realisatie van dit voor de gemeente bijzonder omvangrijke project is de gemeente van verschillende partijen afhankelijk. Het onderzoek van de rekenkamer richt zich op de interne projectbeheersing en het management en beheersing van de financiële en technische risico's. Er wordt naar gestreefd het onderzoek nog in 2019 af te ronden.

bijlagen

bijlage 1 publicaties

rapporten en brieven 2018

Rekenkamer Rotterdam

- Realisatie targets collegeprogramma 2014-2018, 12 januari 2018.
- Vervolgonderzoek informatiebeveiliging, 5 februari 2018.
- Niet thuis geven, onderzoek opvang daklozen, 9 mei 2018.
- Het komt niet in de buurt, onderzoeken aanpak knelpunten functioneren wijkteams, 30 juni 2018.
- Werken onder druk, onderzoek oneigenlijke politiek-bestuurlijke druk op ambtenaren, 5 juli 2018.
- Beoordeling collegetargets 2018-2022, 6 december 2018.

Rekenkamer Barendrecht

- Een taak voor de boeg, onderzoek naar aanpak knelpunten functioneren wijkteams, 10 januari 2018.
- Rioleringsbeleid, onderzoek naar doelmatigheid en informatievoorziening rioleringsbeleid, 17 november 2018.

Rekenkamer Capelle aan den IJssel

- Verbinden is vooruitzien, onderzoek naar bestuurlijke relaties met verbonden stichtingen, 3 december 2018.

Rekenkamer Lansingerland

- Scheidend vermogen, onderzoek naar afvalstoffenheffingen en afvalbeleid, 20 juni 2018.

overige publicaties

- Jaarverslag 2017 – onderzoeksplannen 2018, Rekenkamers Rotterdam, Barendrecht, Lansingerland en Capelle aan den IJssel, 29 maart 2018.

artikelen

- J. Wils en R. Willemse, Oneigenlijke druk door bestuurders op ambtenaren, Ambtenaar onder druk, in TPC, december 2018.

rapporten en brieven begin 2019

Rekenkamer Rotterdam

- Werk aan de winkel, onderzoek naar het Rotterdamse jeugdwerkloosheidsbeleid, 14 januari 2019.
- Voor het blok gezet, onderzoek naar erfpachtmaatregel Schiekadeblok, 25 januari 2019.
- Beoordeling vervolgstap herstelplanwarmtebedrijf Rotterdam, 5 februari 2019.

bijlage 2 financiële reserve Rotterdam

Onderstaande tabel geeft inzicht in de opbouw (toevoegingen en onttrekkingen) van de bij de jaarrekening 1999 ingestelde reserve.

tabel 7 1: opbouw reserves 2000-2018 (in €)

	onttrekking	toevoeging	saldo
stand 31 december 2000			49.920
toevoeging 2001		36.639	
stand 31 december 2001			86.559
toevoeging 2002		58.592	
stand 31 december 2002			145.151
onttrekking 2003	50.870		
stand 31 december 2003			94.281
onttrekking 2004	85.771		
stand 31 december 2004			8.510
toevoeging 2005		93.182	
stand 31 december 2005			101.692
onttrekking 2006	37.000		
stand 31 december 2006			64.692
toevoeging 2007		58.000	
stand 31 december 2007			122.692
onttrekking 2008	57.000		
stand 31 december 2008			65.692
toevoeging 2009		76.000	
stand 31 december 2009			141.692
toevoeging 2010		0	
stand 31 december 2010			141.692
toevoeging 2011		52.471	
stand 31 december 2011			194.163
onttrekking 2012*	63.000		
stand 31 december 2012			131.163
toevoeging 2013		34.505	
stand 31 december 2013			165.668
toevoeging 2014		70.332	
stand 31 december 2014			236.000
toevoeging 2015		14.000	
stand 31 december 2015			250.000
toevoeging 2016		0	
stand 31 december 2016			250.000
onttrekking 2017	45.360		
stand 31 december 2017			204.640
toevoeging 2018		21.149	
stand 31 december 2018			225.789

*€ 21 afrondingsverschil

de rekenkamers

doel

De rekenkamer onderzoekt de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het beleid, het financieel beheer en de organisatie van het gemeentebestuur. De rapporten van de rekenkamer zijn een aanknopingspunt voor het bestuur om rekenschap af te leggen aan de burgers.

positie

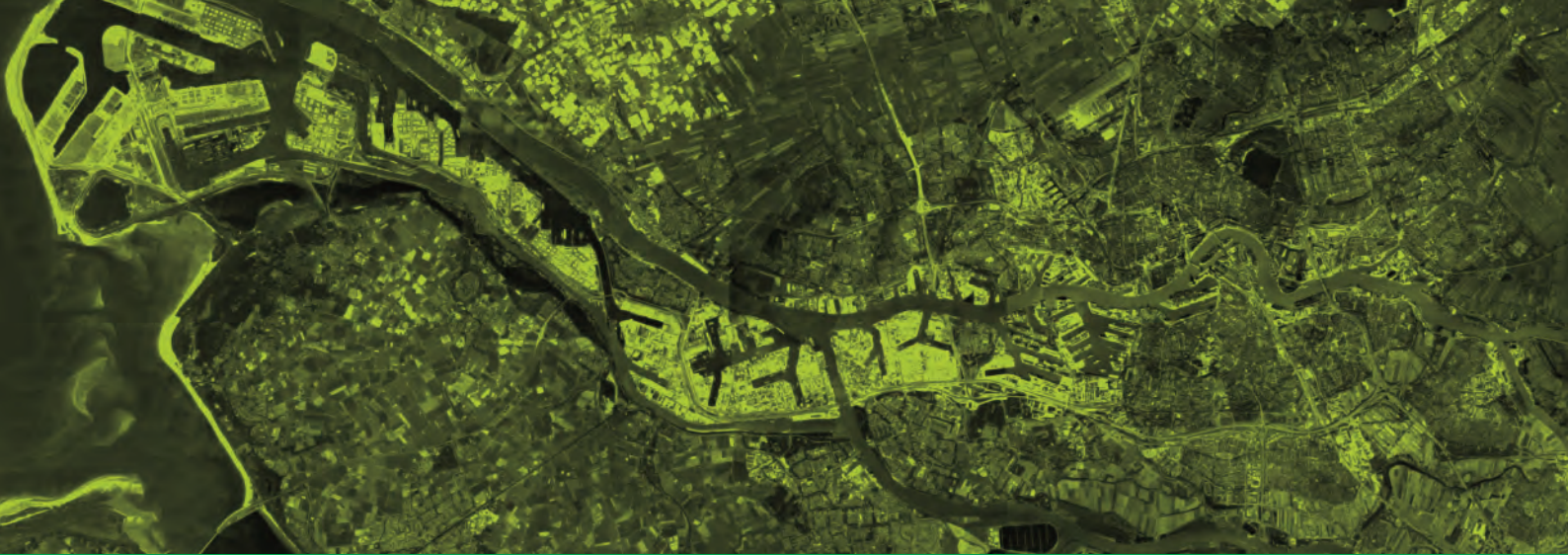
De rekenkamer is een onafhankelijk orgaan binnen de gemeente. Haar taken en bevoegdheden staan in de Gemeentewet en de verordening Rekenkamer Rotterdam, Rekenkamer Barendrecht, Rekenkamer Lansingerland, Rekenkamer Capelle aan den IJssel en Rekenkamer Krimpen aan den IJssel. Zij bepaalt zelf wat en hoe zij onderzoekt en waarover zij rapporteert. Wel kunnen de raad en het college van B en W de rekenkamer om een onderzoek verzoeken. De rekenkamer stuurt hen jaarlijks haar onderzoeksplan en jaarverslag toe.

onderzoek

Het onderzoeksterrein strekt zich uit over alle organen (raad, B en W, commissies en burgemeester) en diensten van de gemeente. Ook kan de rekenkamer onderzoek doen bij gemeenschappelijke regelingen waar de gemeente aan deelneemt, bij NV's en BV's waar de gemeente meer dan 50% van de aandelen in bezit heeft en bij instellingen die een grote subsidie, lening of garantie van de gemeente hebben ontvangen. De onderzoeken worden uitgevoerd door het bureau van de rekenkamer.

publicaties

Het onderzoek resulteert in openbare rapporten die ter behandeling aan de raad worden aangeboden. Zij bevatten tevens de reacties van de onderzochte organen en instellingen op de eerder toegezonden voorlopige onderzoeksresultaten, conclusies en aanbevelingen (wederhoor). Bij kleine onderzoeken of studies met een beperkte reikwijdte doen we de onderzochte organen of instellingen en de raad de conclusies in een openbare brief direct ter kennisname toekomen. Ten slotte publiceert de rekenkamer op basis van haar onderzoek ook handreikingen en worden medewerkers aangemoedigd om artikelen te publiceren.

**Rekenkamers Rotterdam, Barendrecht, Lansingerland,
Capelle aan den IJssel en Krimpen aan den IJssel**

Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

telefoon
010 - 267 22 42

info@rekenkamer.rotterdam.nl
www.rekenkamer.rotterdam.nl

fotografie
Google maps
Rekenkamer Rotterdam
Shutterstock
DEWERF.com: M. Bastian en A. van Eijk

basisontwerp, beeldbewerking en opmaak
DEWERF.com, Zuid-Beijerland

uitgave
Rekenkamer Rotterdam
maart 2019